

Маркнен берильген Инджиль

Эрте риваетлерине коре, бу Инджиль кысмынынъ му-эллифи бир вакъытлары эльчи Павелнен берабер чалышкъан Юхан Марктыр.

Онынъ акъкъында «Эльчилернинъ Фаалиети» китабында язылган. Марк Инджильнинъ бу кысмыны Исанынъ догъувындан сонъ 64-68 сенелерине къадар, Пётрнен берабер Рим шеэринде олганда язган. Бу Китап Алланы бильмегенлер ве якъында Аллагъа иман эткенлер ичюн язылган. Муэллиф, Исанен якъын мунасебетте олган Пётрнынъ онъа тариф эткен вакъиаларына эаслана.

Марк Исанынъ ишлерине эсас эмиет бере ве Иса Месих Алланынъ Огълу олып, бутюн хасталыкълар, азап чекювлер ве олюм устюнден акимлик япкъаныны косътере. Маркнынъ шаатлыгъына коре, Иса бутюн къуветини адамны яманлыкънынъ ве гунанынъ къуллугъындан къуртармакъ ичюн бере ве акимлигини ич бир вакъыт Озюнинъ шахсий истеклери ичюн къуланмай.

Марк Исанынъ омрюнден сонъки афталары ве кунълери, Онынъ азаплары, олюми ве тирилюви акъкъында икяе эте. Бу Къуванчлы Хабер, Иса олюмни енъип олгъаны акъкъында ачыкъ-айдын шаатлыкъ бере.

¹⁻² Алланынъ Огълу Иса Месих акъкъында Къуванчлы Хабернинъ башланувы.

Ешая пейгъамбер китабында Алланынъ бойле сёзлерини язгъан:

*«Мына, Мен Сенинъ огюнъден
хаберджимни ёллайым.*

О, сенден эвель барып,

Сенинъ ёлунъны азырлайджакъ.

³ Сахрада онынъ сеси янъгъырайджакъ:

“Раббининъ ёлуны азырланъыз,

кечеджек ерлерини тюм-тюз этинъиз!”»

⁴ Бойлеликнен, сахрада Ягъя пейда олды. О, адамларны, гуналарынынъ багъышланмасы ичюн тевбе этип, сувгъа батырылып чыкъармагъа огрете ве сувгъа батырып чыкъара эди.

⁵ Бутюн Еудие мемлекетинден ве Ерусалим шеэринден адамлар Ягъягъа келе эдилер. Олар озь гуналарыны айта эдилер. О исе, кельгенлерни Иордан озенининъ сувуна батырып чыкъара эди.

⁶ Ягъя деве юнунден орюльген урба, белинде мешин къушакъ такъып юре эди. Ашагъан ашы — чегертки ве кийик бал эди. ⁷ О, шойле хитап этип айта эди:

1.1-8

Матта 3.1-12;

Лука 3.1-9, 15-17;

Юхан 1.19-28.

— Меним пешимден менден де Къудретлиси келеята. Мен, эгилип, Онынъ аякъкъапларынынъ багъыны чезмеге биле ляйыкъ дегилим. ⁸ Мен сизлерни сувгъа батырам, О исе, сизлерни Мукъаддес Рухкъа батыраджакъ.

⁹ О куньлерде Галилеянынъ Назарет шеэринден Иса келип чыкъты. Ягъя Оны Иордан озенине батырып чыкъарды. ¹⁰ Иса сувдан чыкъкъанда, кок жарлды да, о, Алла Рухуны корьди. Рух гогерджин киби Исагъа эне эди.

1.9-11

Матта 3.13-17;

Лука 3.21-22.

¹¹ Коклерден:

— Сен Меним севимли Огълумсынъ, Сенден пек мемнюним, — деген бир сес эшитильди.

¹² Шу ань Рух Исаны сахрагъа алып барды. ¹³ Анда къыркъ кунъ девамьнда Иблис Оны сынагъа огъратты. Иса кийик айванлар арасында яшады. Онъа мелеклер хызмет эттилер.

1.12-13

Матта 4.1-11;

Лука 4.1-13.

¹⁴ Ягъя зиндангъа тюшкен сонъ, Иса Галилеягъа кельди. О, Алладан Къуванчлы Хаберни даркъатып юре эди.

1.14-15

Матта 4.12-17;

Лука 4.14-15.

¹⁵ — Вакъты-саати кельди! Алла Падишалыгъы якъынлашты! Тевбе этингиз, Къуванчлы Хаберге инанынъыз! — дей эди Иса.

¹⁶ Иса, Галилея голю боюндан кечейткъанда, Симоннынъ, къардашы Андрейнен берабер балыкъ сачмаларыны гольге аткъаныны коре. Олар балыкъчы эдилер. ¹⁷ Иса оларгъа:

1.16-20

Матта 4.18-22;

Лука 5.1-11.

— Меним артымдан юрюнгиз. Шимди сиз балыкъ дегиль де, инсан тутаджакъсынъыз, — деди.

¹⁸ Агъа-къардашлар аман сачмаларыны ташлап, Исанынъ пешинден кеттилер. ¹⁹ Бираз юрген сонъ, Иса

Зебедайнынъ огълу Якъупны ве онынъ къардашы Юханны корьди. Олар къайыкъъ ичинде отурып балыкъ сачмаларыны тюзете эдилер. ²⁰ Иса агъа-къардашны чагъырды, ве олар, бабалары Зебедайны ыргъатларнен берабер къайыкъта кълдырып, Онынъ пешинден кеттилер.

²¹ Олар Кафарнаум шеэринде кельген сонъ, биринджи раатлыкъ куню Иса синагогагъа кирип, адамларны огретип башлады. ²² Онынъ айткъан сёзлерини эшиткенлер эписи шашып къала эдилер. Чюнки О, Къанун оджалары киби дегиль, буюк къудрет берильген адам киби огрете эди. ²³ Шу арада синагогагъа джин ургъан бир адам кире.

²⁴ — Эй, назаретли Иса, Сен бизден не истейсинъ? Бизни гъайып этмек ичюн кельдинъми? Мен Сенинъ ким олгъанынъны билем! Сен Алланынъ Азизисинъ! — деп кычырды о.

²⁵ Иса джинге шойле эмир этти:

— Сус да, бу адамдан чыкъ!

²⁶ Джин адамны сарсытып, къаба бир сеснен багъырып, онынъ ичинден чыкъты. ²⁷ Буны корьгенлер эписи шашып кълдылар. Бир-биринден:

— Бу насыл шей? — деп сорай эдилер. — Насылдыр бир яп-янъы огретюв... Онынъ къудрети о къадар буюк ки, О, арам рухларгъа эмир эте, олар исе Онъа бойсуналар.

²⁸ Онынъ акъкъында хабер бутюн Галилея топракъларына тез-тез даркъалды.

²⁹ Иса синагогадан чыкъар-чыкъмаз, Якъуп ве Юханнен берабер Симон ве Андрейнинъ эвине кирдилер. ³⁰ Симоннынъ

1.21-28

Лука 4.31-37.

1.29-34

Матта 8.14-17;

Лука 4.38-41.

къайнанасы юксек сьджакънен хаста ята эди. Шуны ашыкъып Исагъа айттылар. ³¹О, хастанынъ янына барып, оны къолундан тутып турсатты. Къадыннынъ сьджагъы шу дакъкъасы тюшти. О турып, оларгъа софраны донатты.

³²Акъшам олып, кунеш къонгъан сонъ, бутюн хасталарны ве джин ургъанларны Исанынъ огюне кетирдилер. ³³Бутюн шеэр эалиси оларнынъ къапусы огюне топланды. ³⁴Иса чешит тюрлю хасталарны тедавийледи, чокъ шейтанларны къувып чыкъарды, амма оларгъа ич бир шей айтмагъа ясакъ этти, чюнки олар Онынъ ким олгъаныны бильдилер.

³⁵Саба, танъ атмаздан эвель турып, Иса эвден чыкъты ве адам олмагъан бир ер тапып, дувалар окъуп башлады. ³⁶Симон, аркъадашларынен берабер, Исаны эр ерде къыдырып башладылар. ³⁷Оны тапып:

— Эписи Сени къыдыралар, — дедилер.

³⁸— Айдынъыз, башкъа ерлерге барайыкъ, — деди оларгъа Иса. — Къомшу къасабаларгъа барып, анда да Алланынъ Сёзюни анълатаджагъым, чюнки Мен шу макъсатнен ёлгъа чыкътым.

³⁹Бойледже, Иса, оларнынъ синагогаларында Алланынъ Сёзюни анълатып ве шейтанларны къувып чыкъарып, бутюн Галилея топрагъыны айланып чыкъты.

⁴⁰Куньлернинъ биринде Исагъа бир адам кельди. Онынъ бутюн тенини арам лепра хасталыгъы баскъан. О, Исанынъ янына барып, тиз чёкип ялварды:

— Эгер истесенъ, мени эяллап тедавийлерсинъ.

1.35-39

Лука 4.42-44.

1.40-45

Матта 8.1-4;

Лука 5.12-16.

⁴¹Иса оны аджыды, къолуны узатып хастагъа тийди де, шойле деди:

— Мен истейим, сени эяллап тедавийлейим.

⁴²Шу дакъкъасы лепра хасталыгъы ёкъ олып, о, эял олды. ⁴³⁻⁴⁴Иса исе, оны сертликнен тенбилеп:

— Сакъын, кимсеге бир шей айтма! Руханийге барып корюн де, тедавийленгенинъ ичюн Муса буюргъан шейни бер де, о, эписине шаатлыкъ олсун, — деди.

⁴⁵Амма о адам кетип, озюнен олгъан вакъианы орталыкъкъа даркъатып башлады. Нетиджеде, Иса энди шеэр ичинде ачыкъ юрип оламады ве адам олмагъан ерлерде къалды. Онъа анда да адамлар эр ерден келе эдилер.

¹Бир къач куньден сонъ Иса кене Кафарнаум шеэринде кельди.

2.1-12

Матта 9.1-8;

Лука 5.17-26.

О, энди эвде олгъаныны эшитип, ²о къадар чокъ адам топланды ки, къапунынъ огюнде, азбарда биле ер ёкъ эди. Иса оларгъа Алланынъ Сёзюни анълата эди.

³Шу арада дёрт адам Онъа паралич ургъан бир инсанны котерип кельдилер. ⁴Адам чокълугъындан Исагъа якъынлашмакъ имкяныны тапалмай, олар Оннынъ тёпесинде эвнинъ дамыны ачып, хастаны яткъан тёшеги устюнде яваштан Исанынъ янына тюшюрдилер. ⁵Иса, оларнынъ иманыны корип, хастагъа:

— Огълум, гуналарынъ багъышланды! — деди.

⁶Бу ерде бир къач Къанун оджалары да отура эдилер. Олар ичинден шойле тюшюндилер:

⁷ «Бу адамнынъ айткъанлары недир? Бойле сёзлер куфюрдир! Гуналарны Алладан башкъа ким багъышлай биле?»

⁸ Иса бир кереден Озь рухунен оларнынъ фикирлерине далды да, оларгъа шойле деди:

— Сизинъ юреклеринъиздеки тюшонджелер недир! ⁹ Хастагъа айтыладжакъ сёзлерден къайсы къолайджа: «Гуналарынъ багъышланды», — я да «Тур, тёшегинъни ал да, бар», — демекми? ¹⁰ Амма, Инсан Огълунынъ ер юзюнде гуналарны багъышламагъа къудрети олгъаныны да билинъиз! — деди. Сонъ хастагъа: ¹¹ — Сангъа айтам: еринъден тур, тёшегинъни ал да, эвингъе кет! — деди.

¹² Адам шу дакъкъасы турды, тёшегини котерди ве эписининъ козю огюнде чыкъып кетти. Буны корьгенлер шашып къалдылар.

— Биз бойле шейлерни ич бир вакъыт корьмедик! — деп, Аллагъа шукюрлер эттилер.

¹³ Иса кене Галилея голю боюна кетти. Халкъ Онынъ янында топлана эди, Иса оларны огретип юрди.

2.13-17

Матта 9.9-13;
Лука 5.27-32.

¹⁴ Шу ерлерден кечкенде, Иса салым топлангъан еринде отургъан Алфейнинъ огълу Левийни корьди.

— Меним артымдан юр! — деди онгъа Иса. Левий турып, Исанынъ артындан кетти.

¹⁵ Сонъ Иса Левийнинъ эвинде эди. Бир софра башында Онен ве Онынъ шегиртлеринен берабер чокъ салым топлайдыжылары ве гунакярлар да ашап-ичип отура эдилер. Онынъ артындан юргенлернинъ сайысы ёкъ эди.

¹⁶ Исанынъ салым топлайыджылары ве гунакярларнен отурып ашап-ичкенини корьген фериселер ве Къанун оджалары Онынъ шегиртлерине:

— Бу насыл шей? О салым топлайыджылары ве гунакярнен ашап-ичип отура да! — дедилер.

¹⁷ Буны эшиткен Иса оларгъа шойле деди:

— Эким сагъламларгъа дегиль, хасталаргъа керек. Мен инсафлы адамларны дегиль, гуналыларны чагъырмагъа кельдим.

¹⁸ Бир кунь Ягъянынъ шегиртлери ве фериселер урф-адет

2.18-22

Матта 9.14-17; Лука 5.33-39.

боюнджа аштан-сувдан вазгече эдилер. Адамлар, Исагъа келип, бойле суаль бердилер:

— Ягъянынъ ве фериселернинъ шегиртлери аштан-сувдан вазгечкенде, Сенинъ шегиртлеринъ ашап-ичип юргенлери недир?

¹⁹ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Тойгъа чагъырылгъан киевнинъ мусафирлери, киев оларнен олгъанда, ашны ред этерлерми? Ёкъ, киев оларнен олгъандже, ашап-ичерлер! ²⁰ Амма ойле куньлер келджек ки, киевни араларындан аладжакълар, иште о вакъыт олар аштан вазгечеджеклер. ²¹ Кимсе эски урбагъа янгы парчадан ямав къоймаз, чюнки янгы ямав эски урбадан йыртылып, тешикни даа бетер алгъа кетирир. ²² Эм, кимсе яш шарапны эски мешин торбаларына толдурмай, чюнки яш шарап джарты торбаны да йыртаджакъ, шарап да бозуладжакъ, торба да гъайып оладжакъ. Яш шарапны янгы мешин торбаларгъа толдуралар.

²³ Раатлыкъ куньлерининъ биринде Иса богъдай тарласындан

2.23-28

Матта 12.1-8; Лука 6.1-5.

кечип кетейткъан. Онынъ шегиртлери ёл бою башакъларны къопарып башлайлар. ²⁴Буны корьген фериселер Исагъа:

— Бакъ сен оларны! Раатлыкъ куню ясакъ этильген шейлерни не ичюн япалар?

²⁵Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Сиз Давут падиша ве онынъ адамлары ач ве мухтадж олгъанда не япкъанлары акъкъында окъумадынъызмы? ²⁶О, Авиатар баш руханий олгъан заманда Алланынъ Эвине кирип, тек руханийлерге ашамагъа мумкюн олгъан теклиф пителерини ашагъан ве адамларына да берген.

²⁷Сонъ Иса шойле дей:

— Инсан раатлыкъ куню ичюн дегиль, раатлыкъ куню инсан ичюн яратылгъан. ²⁸Шунынъ ичюн Инсан Огълу — раатлыкъ кунюнинъ де Раббисидир.

¹Иса кене синагогагъа кире. Анда бир къолу къуругъан адам бар экен.

²Раатлыкъ куню бу сакъатны тедавийлер экенми, деп, Оны къабаатламакъ ичюн, артындан бакъып тура эдилер. ³Иса, къолу сакъат олгъан адамгъа:

— Ортагъа чыкъ! — деди.

⁴Сонъ оларгъа бойле суаль берди:

— Раатлыкъ куню яхшылыкъ я да яманлыкъ япмакъ мумкюнми? Къанун нени рухсет эте? Джан къуртармакъмы я да ольдюрмекми?

Олар индемедилер. ⁵Иса адамларнынъ о къадар таш юреккли олгъанларына къайгъырып, этрафына кедер ве ачувнен бакъты. Къолу сакъат адамгъа исе:

3.1-6

Матта 12.9-14;

Лука 6.6-11.

— Къолунъны узат! — деди. О, сакъат къолуны узаткъанынен, къолу тюзельди.

⁶Фериселер исе кетип, шу саат Ироднынъ тарафдарларынен бирликте топлашып, Исаны насыл этип ольдюрмеге акъыл таныштылар.

⁷Иса шегиртлеринен берабер голь тарафкъа ёл алды. Онынъ артындан Галилея ве Еудиеден пек чокъ адам юре эди. ⁸Онынъ япкъанларыны эшитип, тап Ерусалим, Идумея, Иордан аркъасындан, Тир ве Сидон виляетлеринден адам акъынтысы келип етти. ⁹Къалабалыкъта сыкъылып къалмамакъ ичюн, Иса шегиртлерине бир къайыкъ азырламакъ керегини айтты. ¹⁰Чокъ адамны тедавийлегенини билип, чешит хасталыкъларгъа огърагъанлар бир-бирини итеклеп Онъа токъунмакъ истей эдилер. ¹¹Джинлер Оны корьгенде, ерге йыкъылып: — Сен — Алла-Таалянынъ Огълусынъ, — деп къычырдылар.

¹²Амма Иса, Озю ким олгъаныны бильдирмеге кесен-кес ясакъ этти.

¹³Ондан сонъ Иса дагъ устуне чыкъып, шегиртлеринден Озю сайлап алгъанларыны чагъырды. Олар Исанынъ янына кельдилер. ¹⁴⁻¹⁵Иса, янында бутюн вакъыт олсунлар, Алла Сёзюни даркъатсынлар ве инсанлар ичинден джин къувмакъ къудретини алсынлар деп, Озюне он эки эльчи сайлап алды. ¹⁶О, он эки шегирт сайлагъанларнынъ адлары: Симон (Иса онъа Пётр адыны берди), ¹⁷Зебедай огълу Якъуп, онынъ къардашы Юхан (Иса оларгъа Боанергес, я да «Гурюльдюнинъ огъулары» адыны берди), ¹⁸Андрей, Филип, Бартоломай,

3.13-19

Матта 10.1-4;

Лука 6.12-16.

Матта, Тома, Алфейнинъ огълу Якъуп, Фадда, Симон Ветанпервер ¹⁹ ве сонъундан Исагъа хаинлик япкъан Иуда Искариот.

²⁰ Бундан сонъ Иса эвине къайта. Анда кене о къадар адам топланды ки, оларгъа бир тилим отъмек ашамагъа биле вакъыт олмады. ²¹ Исанынъ якъын адамлары буны эшитип:

3.20-30

Матта 12.22-32;

Лука 11.14-23; 12.10.

— О акъылдан азды, — деп, Оны алып кетмеге кельдилер.

²² Ерусалимден кельген Къанун оджалары исе:

— Онынъ ичинде Беэльзебул шейтан бар! Шунынъ ичюн О, джинлерни джинлер башлыгъы къуветинен къувып чыкъара! — дедилер.

²³ Иса исе, оларны янына чагъырып, кинаели икяелер айтып башлады:

— Иблис Иблисни насыл къувып чыкъараджакъ?

²⁴ Эгер бир падишалыкъ озь ичинден болюнсе, о падишалыкъ аякъта туралмаз. ²⁵ Эгер бир эв озь ичинден болюнсе, о эв де аякъта туралмаз. ²⁶ Эгер Иблис озюне къаршы чыкъса, о, аякъ устюнде туралмаз, амма онынъ сонъки куню якъынлашты.

²⁷ Кимсе, кучълю адамнынъ эвине кирип, онынъ малыны хырсызламаз. Амма башта кучълю адамны багъласа, бутюн мал-мулькюни хырсызлап кетер.

²⁸ Сизге догърусыны айтам: адамларнынъ япкъан гуналары ве айткъан куфюрликлери багъышланаджакъ. ²⁹ Амма Мукъаддес Рухкъа айтылгъан куфюр сёзлер эбедий багъышланмайджакъ, о эбедий джезагъа махкюм этиледжек.

³⁰ Иса бу сёзлерни айткъанынынъ себеби шунда ки, базылары:

— Оны джин урды, — дей эдилер.

³¹ Исанынъ анасынен къардашлары келип чыкътылар. Озьлери эвге кирмейип, Оны чагъырмакъ ичюн адам ёлладылар. ³² Исанынъ этрафында пек чокъ адам бар эди. Олар Онъа:

— Ананънен къардашларынъ ве къыз-къардашларынъ тышарыда турып, Сени чагъырлар, — дедилер.

³³ Иса оларгъа:

— Меним анам ве къардашларым кимдир? — деди.

³⁴ Сонъ этрафында отургъанларгъа бакъып:

— Мына, булар Меним анам ве къардашларым!

³⁵ Ким Алланынъ ирадесини беджерсе, о Меним къардашым, къыз-къардашым ве анам, — деди.

3.31-35

Матта 12.46-50;
Лука 8.19-21.

¹ Иса кене голь бо-
юнда адамларны огрете
эди. Онынъ янына о
къадар чокъ адам топланды ки, Иса
къайыккъа отурып сувгъа тюшмеге
меджбур олды. Адамлар исе ялыда къалдылар. ² Иса
чокъ кинаели икяе айтып, халккъа насиатлар берди.

³ — Шуны динъленъиз, — деди Иса. — Бир урукъ
сачыджы тарлагъа чыкъа. ⁴ О урукъ сачкъанда, базы
урукълар ёл кенарына тюше. Шу арада къушлар учып
келелер де, урукъларны чокъуп ёкъ этелер. ⁵ Башкъа
урукълар ташлы, топракъ аз олгъан ерге тюше ве тез-
ден осип чыкъалар, чюнки топракъ бу ерде юфкъа экен.

4.1-9

Матта 13.1-9;
Лука 8.4-8.

⁶Кунеш чыккыбан сонъ исе, олар сарара-солалар ве яхшы тамыр атып оламагъанларындан, кзурып квалалар. ⁷Урлукъларнынъ бир кысымы тикенликке тюшкен экен, тикенлер тез оселер ве фиданларны богъып, гъайып этелер. ⁸Яхшы топраккъа тюшкен урлукълар исе чыккытылар ве буюк олып осьтилер, яхшы берекет бердилер: бир урлукътан отуз къат, башкълары алтмыш ве дигерлери юз къат арткыач берекет кетирдилер.

⁹ — Къулагъы барлар буны эшитсинлер! — деди Иса.

¹⁰Адамлар даркълалып, Исанынъ янынъда тек он эки шегирти ве Онынъ артындан эр вакъыт юргенлер квалгъанда, олар Исадан кинаели икяелернинъ манасыны сорадылар.

4.10-12

Матта 13.10-17;
Лука 8.9-10.

¹¹Иса оларгъа:

— Алла Падишалыгъынынъ сыры сизге белли. Тышарыда квалгъанлары исе эр шейни кинаели икяелер ярдымынен анълайлар.

¹²Оларгъа кинаели икяелерни айтылгъанынынъ макъсады шундадыр:

*«Олар, козьлеринен бакъып — коръмесинлер,
къулакъларынен эшитип — анъламасынлар,
сонъ тевбе этмесинлер,
гуналары багъышланмасын!»*

¹³Бу кинаели икяени анъламады-нъызмы? Ойле олса, башккъа икяелерни насыл анълайджакъсыз? — деди оларгъа Иса.

4.13-20

Матта 13.18-23;
Лука 8.11-15.

¹⁴ — Урлукъ сачыджынынъ сачкъланы — Алланынъ Сёюдир. ¹⁵Базы адамлар ёл кенарындаки топраккъа ошайлар. Олар сёзни динълегенде, Иблис бирден

келип, бу адамларнынъ юрегине сачылгъан сѣзни — урлукъны — хырсызлап кете. ¹⁶ Дигерлери, урлукъны алгъан, ташлы топраккъа ошайлар. Олар, сѣзни эшитип, оны тезликнен ве къуванчнен къабул этелер. ¹⁷ Олар, де бир шейге, де башкъа шейге дикъкъат этип, урлукъкъа тамыр атмагъа бермейлер. Оларнынъ башына шу сѣз ичюн къаза-беля кельсе, олар аман ёлундан къайталар. ¹⁸ Башкъалары исе, урлукъны алгъан, тикенли топраккъа киби: олар сѣзни эшителер, ¹⁹ амма аят къасеветлери, зенгинликнен алданув ве башкъа шейлер истеклери келип, сѣзни бастыралар, ве урлукълар берекетсиз къалалар. ²⁰ Урлукъны алгъан, яхшы топраккъа ошагъан адамлар да бар. Олар, сѣзни эшитип, оны къабул этелер. Олардан базылары отуз къат, башкъалары алтмыш къат ве дигерлери юз къат берекет берелер.

²¹ Иса сѣзюни девам этти:

— Чыракъны эвге кетирип, оны

4.21-25

Лука 8.16-18.

къопкъа, я да ятакъ тюбуне къоярсызмы? Ёкъ, оны къандиль устюне къоялар! ²² Эр бир шей озь вакътында айтылмакъ ичюн, гизлене. Эр бир шей, озь вакътында чыкъарылмакъ ичюн, сакълана. ²³ Къулагъы барлар буны эшитсинлер!

²⁴ Иса сѣзюни девам этти:

— Эшиткенинъизге дикъкъат этинъиз. Сиз насыл ольчев иле ольчесенъиз, сизге де айны шу ольчевнен ольчеп бериледжек. Даа къошып бериледжек. ²⁵ Кимде бар олса, онъа даа бериледжек. Кимде ёкъ олса, олгъаны да тутып алынаджакъ.

²⁶ Сонъ Иса шойле деди:

— Алланынъ Падишалыгъы бунъа ошай:

Бир адам топраккъа урлукъ сача. ²⁷ О, гедже юкъ-лап, куньдюз тура. Урлукънынъ насыл осип-узангъанындан онынъ хабери ёкъ. ²⁸ Топракъ озь-озюнден башта ешилъ сапчыкъны, сонъ башакъны, ондан сонъ башакъта толгъан ашлыкъны чыкъара. ²⁹ Ашлыкъ пишкен сонъ, адам оракъны къолуна ала — берекетни джыймагъа вакъыт кельди.

³⁰ Сонъ Иса шойле деди:

— Алла Падишалыгъыны нenen къыяслайыкъ? Оны насыл кинаели икяенен ифаделейикъ? ³¹ Мына, Алланынъ Падишалыгъы бир

хардал урлугъына ошай: оны топраккъа сачкъанда, ер юзюнде бу урлукътан да юфакъ урлукъ олмай. ³² Амма, сачылгъан сонъ ойле осип котериле ки, бостандаки бутюн осюмликлерден юксек ола. Онынъ пытакълары о къадар буюк олалар ки, къушлар оларнынъ салкъынында юва къуралар.

³³ Иса, даа чокъ кинаели икяелер айтып, адамларгъа, сыгъдыргъанлары къадар, Алланынъ Сёзюни анълата эди. ³⁴ О, эр шейни кинаели икяелернен айта эди. Тек шегиртлеринен бир Озю къалгъанда, оларгъа бу шейлерни ачыкъ анълата эди.

³⁵ Шу куню акъшам устю Иса шегиртлерине:

— Гольнинъ о бир ялысына ялдап кечейик, — деди.

³⁶ Олар, адамларны къалдырып, къайыкъта отургъан Исаны озьлеринен берабер алдылар. Янларында башкъа къайыкълар да бар эди. ³⁷ Сонъ бирден ойле бир кучью фуртуна къопты ки, далгъалар къайыкъкъа урулып, оны

4.30-32

Матта 13.31-32;
Лука 13.18-19.

4.33-34

Матта 13.34-35.

4.35-41

Матта 8.23-27;
Лука 8.22-25.

толдураята эдилер. ³⁸ Иса исе, къайыкънынъ къуйругъы тарафында, башыны ястыкъкъа къойып, юкълай эди.

Шегиртлери Оны уятып:

— Оджам! Биз сувгъа баткъанымыз Сен ичюн эп бирми? — дедилер.

³⁹ Иса уянып, еринден турды да, фуртуна елине:

— Токъта! — деди ве гольге тынчланмагъа эмир этти.

Шу анъ ель тынды, ве гольге тынчыкъ чёкти.

⁴⁰ Ондан сонъ О, шегиртлерине:

— Не ичюн сизлер бойле къоркъакъсынъыз? Сизинъ иманынъыз къаерде? — деди.

⁴¹ Шегиртлери исе къоркъып ве шашып къалдылар.

Бир-бирлеринден:

— Кимдир бу я? Ель де, голь де Онъа бойсуналар! — деп соращтылар.

¹ Олар гольнинъ

къаршы тарафындаки герасалыларнынъ юр-

туна келип чыкътылар. ² Иса къайыкътан тюшкенинен, бирден Онъа таба шу

ердеки къабирлернинъ арасындан джин ургъан бир

адам чыкъты. ³ Мезарлыкъта яшагъан бу адамны кимсе зынджырларнен биле багълап оламай эди. ⁴ Оны чокъ

керелер зынджырларнен багълап, аякъларына бугъавлар кирсетселер де, о зынджырларны узип, бугъавларны сындырып ташлай эди. Онъа кимсенинъ кучю етмей эди. ⁵ Гедже-кунъдюз токътамайып, къабирлер арасында, къырлар устюне чыкъып, озюни ташларнен урып,

багъырып юре эди. ⁶ О, Исаны узакътан корип, чапып

5.1-20

Матта 8.28-34;

Лука 8.26-39.

кельди де, Онынъ аякълары огюне бель букип, ⁷ бар синен яварды:

— Эй Иса, Юдже Алланынъ Огълу, менде не ишинъ бар? Алланынъ акъкъы ичюн, мени къыйнама! ⁸ — Чюнки Иса джинге: «Эй, джин, бу адамдан чыкъып кет!» — деген эди.

⁹ Иса ондан:

— Адынъ не? — деп сорады.

— Адым Орду*, чюнки бизлер чокъмыз, — деп джевап берди о.

¹⁰ Джинлер, Иса оларны бу юрттан айдап чыкъармасы ичюн Онъа чокъ яварды.

¹¹ Шу ерлердеки бир байыр тёпесинде буюк бир домуз сюрюси отлап юре эди. ¹² Джинлер, Исагъа яварып:

— Бизни бу домузларгъа ёлла, оларгъа кирейик, — дедилер.

¹³ Иса оларгъа рухсет берди. Джинлер исе, шу адамдан чыкъып, домузларгъа кирдилер. Сонъ эки бинъге якъын домуз тик къая устюнден гольге секирип, сув ичинде богъулып ольдилер.

¹⁴ Домузларны отлаткъан адамлар къачып кетип, бу адисе акъкъында шеэрде ве онынъ этрафларындаки къа-сабаларда биле айтып чыкътылар. Бутюн адамлар не олгъаныны бакъмагъа кельдилер. ¹⁵ Олар Исанынъ янына келип, бакъсалар: анавы, бир орду джин ургъан адамнынъ акъылы озюне кельгенини, озю де кийинип-къушанып отургъаныны корип, пек къоркътылар. ¹⁶ Бу вакъианы

---

* 5.9 Орду — къадимий юнанджа «легион», Рим ордусынынъ, 6000 аскер олгъан, бир къысмы.

корьгенлер о адам джинлеринден насыл къртулгъаныны ве домузлар неге огърагъанлары акъкъында халкъкъа тариф эттилер. ¹⁷ Онынъ ичюн бу ернинъ сакинлери Исаны оларнынъ юртундан кеткенини истедилер.

¹⁸ Иса къайыкъкъа тюшкеде, джинлеринден къртулгъан адам Онен берабер кетмеге рухсет сорай. ¹⁹ Амма Иса разылыкъ бермеди.

— Озь эвинъе, якъынларынга бар, Рабби сени аджып, сен ичюн не япкъаныны ве санга мерамет косъ тергенини оларга айтып бер, — деди онга.

²⁰ О адам кетти. Он Шеэр* топракъларында, о, Иса онга не япкъаныны айтып юре эди. Буны эшиткенлер шашып къала эдилер.

²¹ Иса къайыкъ ичинде отурып, кене шу гольнинъ башкъа ялысына баргъанынен, Онынъ этрафында чокъ адам топлангъан эди. Иса гольнинъ ялысында оларны окъута эди. ²² Шу вакъытта Онынъ янына синагога башлыкъларындан Яир адлы бир адам кельди. Исаны корьгенинен, Онынъ аякъларына йыкъылды да, ²³ ярдым истеп ялварды:

— Къызым олюм алында ята. Эвиме келип, онга элерингни къойсанъ, о, сагъ къалып, тюзеледжек! — деди.

²⁴ Иса онен берабер кетти. Онынъ артындан пек чокъ адам кеткени ичюн, этрафында буюк къалабалыкъ эди. ²⁵ Оларнынъ арасында он эки йыл къан акъувынен чекишкен бир къадын бар эди. ²⁶ О чешит экимлерден чокъ азап чеккен, бутюн мал-мулькюни масраф эткен,

5.21-43

Матта 9.18-26;

Лука 8.40-56.

* 5.20 Он Шеэр — къадимий юнанджа «Декаполис».

амма ич бир файда корьмеген, аксине, алы даа бетер олгъан. ²⁷ Шу къадын, Иса акъкъында эшитип, адам къалабалыгъында Онынъ артындан барып, гизлиден Исанынъ кийимине тийди. ²⁸ О, озюнджесине: «Эгер мен Онынъ урбасына биле тийсем, тюзелирим», — деп тюшонген.

²⁹ Шу анъ къадыннынъ къан акъувы токътады. О, хасталыгъындан къуртулгъаныны бутюн беденинен дуйды. ³⁰ Иса исе Озюнден кучъ чыкъкъаныны дуйды. О, этрафындаки адамларгъа чевирилип:

— Меним кийимлериме ким тийди? — деп сорады.

³¹ Шегиртлери Онъа:

— Сенинъ эр тарафынъда адамлар къалабалыгъыны корип турасынъ ве даа, кийимлериме ким тийди, деп сорайсынъмы? — дедилер.

³² Амма Иса буны япкъан къадынны этрафында козьлеринен къыдыра эди. ³³ Озюне не олгъаныны анълагъан къадын къоркъып-къалтырап Онынъ алдына кельди де, Исанынъ аякълары тюбюне озюни ташлап, бутюн акъыкъатны Онъа айтып берди.

³⁴ Иса исе онъа:

— Къызым, сени иманынъ къуртарды. Тынчлыкънен бар ве хасталыгъынъдан азат ол,— деди.

³⁵ Иса бу сёзлерни айткъанда, синагога башлыгъынынъ эвинден адамлар келип, онъа:

— Къызынъ ольди. Оджаны къасевет эттирме, — дедилер.

³⁶ Амма Иса, бу сёзлерге къулакъ асмай, синагога башлыгъына Яирге:

— Къоркъма, тек инан! — деди.

³⁷ Иса Пётр, Якъуп ве онынъ къардашы Юхандан гъайры Озюнинъ артындан кетмеге кимсеге рухсет бермеди. ³⁸ Олар синагога башлыгъы Яирнинъ эвине келип чыкъкъанда, Иса анда шашкъынлыкъны ве кескин сеслернен такъмакълап агълагъанларны коръди.

³⁹ Иса эвге киргинен:

— Сизлер неден кедерленесингиз? Не ичюн агълайсынгыз? Бу бала ольмеген, о юкълап ята, — деди.

⁴⁰ Онынъ устюнден кульгенлер де олды. Амма Иса, эписини тышарыгъа чыкъарып, тек къызчыкънынъ ана-бабасы ве Озь шегиртлеринен берабер, къызчыкъ яткъан одагъа кирди.

⁴¹ Анда баланынъ къолуны алды ве:

— Талита, кум! — деди. Бу сёзлернинъ терджимеси: «Эй, къызчыкъ, сангъа айтам: тур еринъден!» — демектир.

⁴² Къызчыкъ шу дакъкъасы еринден турды ве юрип кетти. О, энди он эки яшларында эди. Бу аджайип шейни коръген адамлар эписи шашып къалдылар. ⁴³ Иса исе оларгъа:

— Буны кимсе бильмесин, — деп, къатты эмир этти. Къызчыкъкъа да аш берильмесини буюрды.

¹ Иса шу ерден чыкъып, Озь юртуна кельди. Шегиртлери де Онынъ артындан юре эдилер.

6.1-6a

Матта 13.53-58;

Лука 4.16-30.

² Раатлыкъ кунюнде Иса синагогада адамларны огрете эди. Оны динълегенлерден чокъ адамы шашып:

— Бу бильгиге О къайдан малик олгъан экен? Онъа бойле акъылны ве бойле аджайип шейлерни япмакъ къуветини ким берген? ³ Меръемнинъ огълу, Якъуп, Йосе, Иуда ве Симоннынъ агъасы, адий бир дюльгер Иса дегильми я? Оннынъ къыз къардашлары да мында, бизим арамызда турмайлармы? — деди ве Исаны ред эттилер. ⁴ Иса исе оларгъа:

— Пейгъамберге эр ерде урьмет этелер, тек озь ветанында, озь эвинде ве озь сой-сопларынынъ арасында Оннынъ къадрине етмейлер, — деди.

⁵ Анда ич бир аджайип шей яраталмады. Тек бир къач хастагъа къолларыны тийдирип, оларны сагълам этти.

⁶ О, оларнынъ имансызлыгъына шашып къала эди.

Иса кой-койден юрип адамларны огрете эди. ⁷ Он эки шегиртини янына чагъырып, оларны экишер-экишер болип халкъ арасына ёллады ве арам рухларны къувмакъ ичюн къудрет берди. ⁸ Оларгъа эмир этип:

— Ёлгъа таякъларынъыздан гъайры ич бир шей: не торба, не пите, не де къушагъындаки бакъыр акъча алынмасын, ⁹ тек аякъларынъызгъа чарыкъ кийип чыкътынъыз, — деди.

— Эки дане урба биле алманъыз. ¹⁰ Эгер бир де бир ерде эвге кирсенъиз, шу ерден чыкъмагъандже о эвде къалынъыз. ¹¹ Эгер бир ернинъ адамлары сизни къабул этмеселер ве динълемеселер, шу ерден чыкъаяткъанда, аякъларынъыздан тозны къакъып кетинъиз. Бу, оларгъа къаршы шаатлыкъ олур, — деди Иса.

¹² Бойлеликнен, шегиртлер ёлгъа чыкъып, халкъны тевбе этмеге чагъырып юрдилер. ¹³ Баягъы джинлерни

6.66-13

Матта 10.1, 5-15;
Лука 9.1-6.

къувьып чыкъардылар ве чокъ хасталарны зейтюн ягъынен сюртип тедавийледилер.

¹⁴ Ирод падиша да Иса акъкъында эшитти, чюнки Исанынъ намы белли олды, ве адамлар айта эдилер ки, «Сувгъа Батырыджы Ягъя тирильди! Шунунъ ичюн онда аджайип шейлер япмагъа кучю бар». ¹⁵ Башкъалары исе: «О — Ильяс», — деп сая, даа башкъалары: «О — эвельки пейгъамберлер киби бир пейгъамбердир», — дей эдилер.

6.14-29

Матта 14.1-12;

Лука 9.7-9.

¹⁶ Ирод исе, буны эшитип:

— Бу, мен башыны кестирген Ягъядыр. О тирилип кельген, — деп тура эди.

¹⁷ Ирод озь къардашы Филиппинъ сабыкъ апайы олгъан Иродиягъа эвленген сонъ, Ягъяны зиндангъа ташлагъан эди. ¹⁸ Чюнки Ягъя Иродгъа:

— Къанун боюнджа санъа бу къадынны апай этип алмагъа олмай, — деп, юре эди. ¹⁹ Иродия Ягъягъа тиш къайрап, оны ольдюрильмесини истесе де, озь ниетине эталмай эди, ²⁰ чюнки Ирод Ягъянынъ инсафлы ве азиз адам олгъаныны билип, ондан къоркъа ве оны къорчалай эди. Ягъянынъ сёзлерини бегенип, динълей эди, амма бу сёзлер оны буюк бир шашкъынлыкъ ичинде къалдыра эдилер.

²¹ Бир куню къолай фырсаат тапылды. Ирод догъгъан куню мунасебетинен озюнинъ буюкleri, бинъбашлары ве Галилея башлыкълары ичюн зияфет япты. ²² Анда Иродиянынъ къызы келип оюнгъа тюшти. Онынъ ойнагъаныны эм Ирод, эм мусафирлер пек бегендилер. Сонъ падиша къызгъа:

— Не истесенъ, исте, мен санъа беририм, — деди.

²³ Эм сёз берди:

— Менден не сорасанъ, береджем, падишалыгъым-нынъ ярысыны биле беририм, — деди.

²⁴ Къыз андан чыкътып, анасына:

— Нени истейим? — деди.

— Сувгъа Батырыджы Ягъянынъ башыны сора! — деди анасы.

²⁵ Къыз шу анъ падишанынъ янына чапып барып:

— Мангъа шимди Ягъянынъ башыны алып, бир табакъ устюнде кетирсинлер, — деди.

²⁶ Падиша пек буюк къасеветке тышти. Амма янында олгъан мусафирлер ве озюнинъ берген сёзю ичюн, къызнынъ риджасыны ред этмеге истемеди. ²⁷ О, джеллатны йиберип, Ягъянынъ башыны кетирмесини буюрды. Джеллат зиндангъа барып, Ягъянынъ башыны кести ²⁸ ве табакъ устюнде кетирип, къызгъа берди; къыз исе оны анасына алып кетти. ²⁹ Ягъянынъ шегиртлери бу хаберни эшитип, онынъ джеседини келип алдылар ве дефн эттилер.

³⁰ Эльчилер Исанынъ янына къайтып, насыл ишлер япкъанларыны, халкъкъа нелер огреткенлерини айтып бердилер.

³¹ Иса оларгъа:

— Энди исе, тынч ве адам чокъ олмагъан бир ерге барынъыз да, бир озюнъиз къалып, раатланынъыз, — деди, чюнки келип-кеткенлернинъ чокълугъындан оларнынъ аш ашамагъа биле вакъты ёкъ эди.

³² Иса шегиртлеринен къайыкъкъа минип, адам олмагъан бир ерге ёл алды. ³³ Амма адамлар оларнынъ кетяй-къанларыны корьдилер, ве чокъ адамлар Исаны таныдылар. Якъын шеэрлернинъ сакинлери джаяв ёлгъа чыкътып,

6.30-44

Матта 14.13-21;

Лука 9.10-17;

Юхан 6.1-14.

Исанен шегиртлери бараяткъан ерге ялыдан чапып, олардан эвель етип кельдилер. ³⁴ Иса къайыкътан чыкъкъанда, адамларнынъ чокълугъыны корип, оларны аджыды. Чюнки олар чобансыз къойларгъа ошай эдилер. Иса оларгъа чокъ шейлерни огретип башлады. ³⁵ Баягъы вакъыт кечкен сонъ, шегиртлери Исанынъ янына келип:

— Бу ерде кимсе яшамай экен, эм энди кеч олды.

³⁶ Халкъны ййбер, этрафтаки койлерге барып, озьлерине аш сатын алсынлар, чюнки оларнынъ ашамагъа ич бир шейлери ёкъ, — дедилер.

³⁷ Иса исе:

— Сизлер оларгъа аш беринъиз! — деди.

— О къадар пара къайдан алайыкъ? Бу адамларны тойдурмакъ ичюн, бир чувал акъча* керек! — дедилер Онъа.

³⁸ Иса:

— Не къадар отъмегинъиз бар? Барып бакъынъыз, — деди. Олар бакъып келип:

— Беш дане отъмек ве эки дане балыкъ бар экен, — дедилер.

³⁹ Иса шегиртлерине халкъны топ-топ этип ешилъ отлар устуне отуртмакъны буюрды. ⁴⁰ Адамлар юзер ве эллишер олып, группаларнен отурдылар. ⁴¹ Иса беш отъмекнен эки балыкъны алды ве козьлерини коклерге котерип шукюр дуvasыны окъуды. Отъмеклерни болип, адамларгъа даркъатмакъ ичюн шегиртлерине берди. Эки балыкъны да эписине болип берди. ⁴² Эр кес ашап тойды. ⁴³ Сонъ артып къалгъан отъмек парчаларынен ве

---

* **6.37** *Бир чувал акъча* — къадимий юнанджа «200 денарий», я да 200 кунюнинъ къазанчы.

балыкъларнен даа он эки сепет топладылар. ⁴⁴Отъмек ашагъанларнынъ арасында тек акъайлардан беш бинъ олгъан.

⁴⁵Бундан сонъ, Иса шегиртлерине, тез-тез къайыккъа отурып, гольнинъ къаршы ялысындаки Бетсайда шеэрине

6.45-52

Матта 14.22-33;
Юхан 6.15-21.

Ондан эвель кечмеге буюрды. Озю исе адамларны йи-береджек эди. ⁴⁶Халкънен сагълыкълашкъан сонъ, Иса дува окъумагъа дагъгъа чыкъты.

⁴⁷Акъшам олгъанда, къайыкъ энди гольнинъ ортасында эди, Иса исе ялынъыз Озю ялыда къалды. ⁴⁸Ель шегиртлернинъ къайыгъына къаршы эсе эди. Иса оларнынъ къайыккъта ельге къаршы ялдап къыйналгъанларыны корип, танъ атмаздан О, сув устюне басып, шегиртлери тарафкъа ёл алды. Оларгъа якъынлашып, янларындан кечип кеткен киби олды. ⁴⁹Шегиртлер исе голь устюнде юрген Исаны корип, Оны хаялет беллеп, къычырышып башладылар. ⁵⁰Оны корьгенде эписининъ юреклери къоркъудан ойнады. Амма Иса шу анъ оларгъа:

— Джесюр олунгъыз! Бу — Меним! Къоркъмангъыз! — деди.

⁵¹Шойле дегенинен, барып къайыккъа чыкъты. Шу дакъкъасы ель де тынды. Бу шей шегиртлерни даа бетер шашырды. ⁵²Чюнки олар отъмекнен олып кечкен аджайып адисени анъламадылар, юреклери де ачылмагъан эди.

⁵³Гольни кечип, олар Геннесаретте ялыгъа етип кельдилер ве анда токкътадылар. ⁵⁴Къайыккътан тюшкенлеринен, адамлар оларны таныды. ⁵⁵Тезден бу хабер бутюн этрафкъа даркъалды.

6.53-56

Матта 14.34-36.

Исанынъ къайда олгъаныны эшиткенлер, хасталарны

тёшеклер устюнде котерип кетире эдилер. ⁵⁶ О къайда бармаса да — койлерде, шеэрлерде — адамлар хасталарны ачыкъ мейданларгъа чыкъарып яткъыза эдилер. Ондан исе, урбасынынъ бир этегине тиймек ичюн рухсет сорай эдилер. Онъа къол тийдирип олгъанлар эписи сагълам ола эдилер.

¹Исагъа Ерусалимден бир къач Къанун

7.1-23

Матта 15.1-20.

оджасы ве фериселер кельдилер. ² Олар, Исанынъ шегиртлеринден базылары кирли къолларынен, я да эллерини ювмайып, отъмек ашагъанларыны корьгенлер. ³ Фериселер ве эписи еудийлер баба-деделерининъ урф-адетлерини сакълап, къолларыны яхшы этип ювмагъандже, аш ашамагъа отурмагъанлар. ⁴ Базаргъа барып кельген сонъ да, башта ювуналар, сонъ аш ашайлар. Шунунънен, пиалалар, бардакълар, бакъыр чанакъ-чельмеклерни ве ятакъларны ювып, даа чокъ адетлерни кутелер.

⁵ Фериселер ве Къанун оджалары Исадан:

— Сенинъ шегиртлеринъ баба-деделеримизнинъ адетлерини не ичюн сакъламайлар? Не ичюн ювулмагъан къолларынен отъмек ашайлар? — деп сорадылар.

⁶ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Экиюзлюлер! Ешая пейгъамбернинъ Язысында сизлер акъкъында айткъан сёзлери пек яхшы экен:

*«Бу халкъ Мени тильнен урьмет эте,
юрклерни исе Менден пек узакъ.»*

⁷ Бошуна Мангъа табына олар,
инсан эмирлерини берип огретелер».

⁸Сиз Алланынъ эмирини быракъып, инсан урф-адетлерини тутасыз. ⁹Усталыкънен Алланынъ эмирини четке чекип ташлайсыз да, озъ урф-адетлеринъгизни кутесиз, — деди Иса. ¹⁰ — Муса пейгъамбер шойле айткъан эди: «Бабасыны я да анасыны къаргъагъан адам ольдюрильсин».

¹¹Амма сиз: «Эгер бир адам ана я да бабасына: “Меним санъа береджек ярдымым — къурбан, Аллагъа багъышлангъан бахшыш”, — десе, ¹²о ана-бабасына ич бир яхшылыкъ япмаса да ола», — дейсиз. ¹³Шунынънен, сиз озюнгизнинъ урф-адетлеринъгизнен Алланынъ Сёзюни ёкъ этесиз. Бунъа ошагъан даа чокъ шейлер япасыз.

¹⁴Сонъ Иса бутюн халкъны янына чагъырып, шойле деди:

— Эпинъгиз Мени динъленъгиз де, айткъанларымны анъламагъа тырышынъгыз! ¹⁵⁻¹⁶Тышарыдан инсан ичине кирген ич бир шей оны арам этип оламай. Аксине, адамнынъ ичинден чыккъан шей оны арам эте.

¹⁷Иса, адамларнынъ арасындан чыкъып, эвге кирген сонъ, шегиртлери Ондан бу кинаели икяенинъ манасыны сорадылар. ¹⁸О оларгъа:

— Гъалиба сиз де ойле акъылсызларсынъгыз? — деди. — Тышарыдан адамнынъ ичине кирген ич бир шей оны арам этип оламагъаныны анъламайсызмы? ¹⁹Бу шейлер адамнынъ юрегине дегиль, ашкъазанына кире ве аякъёлгъа кете.

Бунынънен Иса эписи ашларны эял эти. ²⁰Сонъ О:

— Адамнынъ ичинден чыккъан шейлер исе оны арам этелер, — деди. ²¹ — Чюнки ичтен, я да инсаннынъ юрегинден яман фикирлер, ороспулыкъ, хырсызлыкъ, адам ольдюрюви, ²²аиле садыкълыгъыны бозув, ачкозьлюлик,

яманлыкъ, алдав, ахлякъсызлыкъ, пахыллыкъ, куфюр сёзлер, менменлик, акъылсызлыкъ чыкъа. ²³Мына бу яманлыкъларнынъ эписи адамнынъ ичинден чыкъып, оны арам этелер.

²⁴Иса шу ерден чыкъып, Тир шеэри тарафкъа кетти. Анда О, бир эвге кирди ве буны ич кимсе бильмегенини истей эди, амма эп бир гизленип оламады. ²⁵Къызыны джин ургъан бир къадын, Иса акъкъында эшитип, тез-тез келип, Онынъ аякълары тюбюне йыкъылды. ²⁶Бу къадын Сурие-Феникеден олгъан ве еудий дегиль экен. Исагъа риджа этип, къызындан шейтанны къувып чыкъармасыны истеди. ²⁷Иса исе онъа:

7.24-30

Матта 15.21-28.

— Башта балалар тойсун. Балалардан отъмекни алып, копеклерге ташламакъ яхшы дегильдир, — деди.

²⁸Къадын Онъа:

— Лафынъ догъру, Оджам, лякин копеклер де балалардан софра тюбюне тюшкен отъмек уфакъларыны ашайлар да, — деп джевап берди.

²⁹Иса къадынгъа:

— Эвинге бар, бу сёзлеринъ ичюн къызынъдан шейтан чыкъып кетти, — деди.

³⁰Къадын эвине кельгенде, къызыны, шейтандан къуртулып, тешекте яткъаныны коръди.

³¹Сонъ, Тир шеэринден къайткъанда, Иса Сидон шеэринден кечип, Он Шеэр тарафындан Галилея голюне барып чыкъа. ³²Исанынъ огюне бир сагъыр тильсизни кетирип, онъа къолларыны тийдиргенини истейлер.

³³Иса оны адамлар арасындан алып чыкъып, бир четке чеке де, пармакъларыны онынъ къулакъларына тыкъа,

сонъ тюкюрюп, хастанынъ тилине тийдире. ³⁴ Ондан сонъ кокке бакъып, агъыр нефес алып:

— Эффата! — деди. Бу сѣзнинъ манасы «Ачыл!» демектир.

³⁵ Шу дакъкъасы о адамнынъ къулакълары ачылды, тили къыбырдап башлады, ве айткъан сѣзлери анълашылды. ³⁶ Иса:

— Бу аджайип шей акъкъында кимсеге айтманъыз, — деп буюрды. Амма О, не къадар: «Айтманъыз», — десе де, халкъ даа чокъ айтып юре эди. ³⁷ Оларнынъ шашкъанларынынъ сынъыры ёкъ эди.

— О, эр шейни яхшы япа, сагъырларны эшиттире, тильсизлерни исе лаф эттире, — дей эди олар.

¹ Шу кунълерде кене чокътан-чокъ адам топлангъан эди. Ашамагъа бир шей къалмагъаны ичюн, Иса шегиртлерини янына чагъырып:

8.1-10

Матта 15.32-39.

² — Халкъны аджыйым, чюнки учъ кунъ Меним алдымда туралар, ашамагъа исе ич бир шейлери ёкъ. ³ Эгер оларны эвлерине ач къалдырып йиберсем, ёлда такъаттан кесилирлер, чюнки базылары узакъ ерлерден кельгенлер, — деди. ⁴ Шегиртлери бунъа:

— Оларны тойдурмакъ ичюн бу сахрада ким, къайдан шу къадар отъмек аладжакъ? — деп, джевап бердилер.

⁵ — Не къадар отъмегинъиз бар? — деп сорады Иса.

— Еди дане, — деди шегиртлер.

⁶ Сонъ Иса халкъкъа ерге отурмакъны буюрды. Еди отъмекни алып, шукюр этип парчалады ве даркъатмакъ

ичюн шегиртлерине берди. Шегиртлер халкъкъа даркъаттылар. ⁷ Оларда бир къач балыкъ да бар эди. Иса шукюр дувасыны окъуп, оларны да даркъаттырды. ⁸ Халкъ ашап тойды. Артып къалгъан кесеклерни джыйып, еди сепет толдурдылар. ⁹ Шу ерде дёрт бинъге якъын адам бар эди. Сонъ Иса адамларны йибери, ¹⁰ Озю шегиртлеринен берабер тез-тез къайыкъкъа отурып, Далманута юртуна кельди.

¹¹ Фериселер чыкъып, Онен давалашып башладылар. Оны сынамакъ ичюн, коктен бир бельги косътермесини истей эдилер. ¹² Лякин Иса, агъыр нефес алып, оларгъа:

8.11-13
Матта 16.1-4.

— Не ичюн бу несиль бельги талап эте? Сизлерге догърусыны айтма: бу несильге ич бир бельги косътерильмейджек! — деди.

¹³ Сонъ, оларны къалдырып, кене къайыкъкъа минди ве къаршы ялыгъа ёл алды. ¹⁴ Исанынъ шегиртлери ёлгъа отъмек алмагъа унуткъанлар. Къайыкъта бир отъмектен башкъа бир шей къалмагъан. ¹⁵ Шу арада Иса, шегиртлерине эмирлер берип:

8.14-21
Матта 16.5-12.

— Мангъа бакъынъыз, фериселер ве Ироднынъ маясында сакъынынъыз! — деди. ¹⁶ Олар исе бир-бирине:

— Буны айтты, чюнки бизим отъмегимиз ёкъ, — дедилер. ¹⁷ Иса, буны билип, оларгъа:

— Сиз не ичюн озъара, янымызда отъмек ёкъ, дейсиз? Даа бир шей анъламайсинъызмы? Бунгъа акъылынъыз етмейми? Юреклеринъиз даа кёрмы? ¹⁸ Козълеринъиз бар, амма коръмейсизми? Къулакъларынъыз бар, амма эшитмейсизми? — деди. — Сиз хатырлап оламайсизми? ¹⁹ Мен беш отъмекни парчалап, беш бинъ адамгъа болип

бергенимде, сизлер ашап битирильмеген отъмекни къач сепетке джыйдынъыз?

— Он эки сепет, — деди олар.

²⁰ — Мен еди отъмекни парчалап, дёрт бинъ адамгъа болип бергенимде, къач сепет отъмек къалды?

— Еди сепет, — дедилер.

²¹ — Ондан сонъ да анъламайсынъызмы? — деди оларгъа Иса.

²² Иса Бетсайда коюне кельгенде, Онынъ алдына бир кёр адамны кетирип, онъа тийгенини истедилер.

²³ Иса, сокъурнынъ къолундан тутуп, койнинъ ичинден алып чыкъты. Козълерини тюкюрюклеп, къолларыны онынъ башына къойды да:

— Бир шейлер коресинъми? — деп сорады.

²⁴ Сокъур башыны котерип:

— Адамларны корем, олар тереклерге ошайлар, амма юрелер, — деди.

²⁵ Иса даа бир кере кёрнынъ козълерине къолларыны тийгизди. О, дикъкъатнен бакъып, эр шейни ачыкъ коръди, чюнки бутюнлей тедавийленди. ²⁶ Иса оны эвине ёллагъанда:

— Койге кирме, — деди.

²⁷ Иса озъ шегиртлеринен берабер Филиппинъ Кайсареясы этрафындаки койлерге кетти. Ёлда шегиртлеринден:

— Адамлар Мени ким деп саялар? — деп сорады.

²⁸ Шегиртлери:

— Базылары Сени Сувгъа Батырыджы Ягъя, башкъалары — Ильяс, дигерлери исе — пейгъамберлерден бириси деп саялар, — дедилер.

8.27-30

Матта 16.13-20;
Лука 9.18-21.

²⁹ Иса олардан:

— Я сиз Мени ким деп саясыз? — деп сорады. Пётр Онъа:

— Сен Месихсинъ, — деди.

³⁰ Бундан сонъ Иса шегиртлерине Озю акъкъында кимсеге айтмагъа кесен-кес ясакъ этти.

³¹ Инсан Огълу чокъ азап чекеджеги, акъсакъаллар, баш руханийлер ве Къанун оджалары тарафындан ред этилип,

8.31–9.1

Матта 16.21-28;

Лука 9.22-27.

ольдюриледжеги, амма учонджи куню тириледжеги акъкъында Иса шегиртлерине огретип башлады. ³² Иса буны ачыкъ-айдын айта эди. Буны эшиткен Пётр, Исаны четке чекип, Оны азарлап башлады. ³³ Амма Иса, айланьп, шегиртлерине бакъты да, Пётрнынъ сёзюни болип:

— Ёкъ ол козюмден, Иблис! Сен Алланынъ ишлерини дегиль, адам ишлерини тюшюнесинъ, — деди.

³⁴ Сонъ Иса халкъны ве шегиртлерини янына чагъырып:

— Ким Меним артымдан кетмеге истесе, озюнден вазгечип, озъ хачыны котерип, Меним артымдан юрсюн. ³⁵ Ким джаныны къуртармагъа истесе, оны джояджакъ. Ким Мен ве Къуванчлы Хабер ичюн джаныны берсе, джаныны къуртараджакъ. ³⁶ Эгер инсан бутюн дюньяны запт этип, озъ джанына зарар кетирсе, онъа бундан файда бармы? ³⁷ Инсан, озъ джаныны къуртармакъ ичюн, не берир? ³⁸ Ким бу ороспу ве гунакяр не-силь арасында Менден ве Меним сёзлеримден утанса, Инсан Огълу да, Алланынъ мукъаддес мелеклеринен берабер Бабасынынъ шерефи иле кельгенде, ондан утаныр, — деди.

¹Иса девам этти:

— Сизлерге догърусусыны айтам: бу ерде тургъанлардан базылары даа олюмни корьмегендже Алла Падишалыгъынынъ бутюн къудретинен кели-

шини кореджеклер.

²Алты кунь кечкен сонъ, Иса Пётр, Якъуп ве Юханны янына алып, юксек бир дагъгъа чыкътылар. Анда олардан гъайры кимсе ёкъ эди. Исанынъ бутюн корюнюши оларнынъ козьлери огюнде денъишти. ³Онынъ урбасы йылтырап, къар киби беяз олды, ер юзюнде ич бир адам урбаны бойле агъартып оламаз эди. ⁴Шу арада шегиртлерге Ильяс ве Муса корюнди. Олар Исанен субетлеше эдилер.

9.2-13

Матта 17.1-13;
Лука 9.28-36.

⁵Пётр да Исагъа:

— Равви, бу ерде бизге не яхшы я! Учъ чалаш къурайыкъ да, бириси Сангъа, бириси Мусагъа, бириси Ильяс-къа олсун, — деди, ⁶чюнки о, не айтаджагъыны бильмей эди, олар эписи пек къоркъкъан эдилер.

⁷Шу вакъытта бир булут пейда олып, оларны кольгесинен къапатты. Булут ичинден:

— Бу Меним севимли Огълумдыр, Оны динъленъиз! — деген бир сес кельди.

⁸Бирден, шегиртлер этрафларына бакъкъанда, озьлерининъ янында Исадан башкъа кимсени корьмедилер.

⁹Дагъдан тюшкенде, Иса оларгъа:

— Инсан Огълу олюерден тирильмегендже, бу корьген шейлеринъизни ич кимсеге айтмангъыз, — деп буюрды. ¹⁰Олар бу эмирге бойсунсалар да, олюмден тирильмек

не экени акъкъында бири-биринен акъыл таныша эдилер. ¹¹ Исадан:

— Не ичюн Къанун оджалары: «Башта Ильяс кельмек керек», — дейлер? — деп сорадылар. ¹² Иса оларгъа шойле деди:

— Догъру, Ильяс эвель келип, эр шейни азырламакъ керек. Амма не ичюн Инсан Огълу чокъ азап чекип хорланаджакъ, деп язылгъан? ¹³ Мен сизге айткъаным шудыр: язылгъаны киби, Ильяс энди кельди, ве онынънен олар истегенлерини яптылар.

¹⁴ Иса, къалгъан шегиртлерининъ янына къайтып кельгенде, оларнынъ этрафында чокъ адам ве оларнен давалашкъан Къанун оджаларыны коръди.

9.14-29

Матта 17.14-20;
Лука 9.37-43а.

¹⁵ Адамлар Исаны корип, къуванчлы шашкъынлыкънен Онынъ алдына чапып барып, селям бердилер. ¹⁶ Иса шегиртлеринден:

— Сиз оларнен не акъкъында давалашасыз? — деп сорады. ¹⁷ Адамлардан бириси:

— Оджам! Мен Санъа огълумны кетирдим; о тильсиз, чюнки онынъ ичине яман рух кирди. ¹⁸ Шейтан онъа уджюм эткенде, оны ерге йыкътыра, баланынъ агъзындан копюк чыкъа, о, тишлерини гъыджырдатып, къатып къала, — деди. — Сенинъ шегиртлеринге, шейтанны къувып чыкъарынъыз, деп явардым, лякин олар беджералмадылар.

¹⁹ Иса:

— Эй имансыз адамлар! Не вакъыткъадже Мен сизлернен оладжам? Не къадаргъадже сизлерге даянаджам? Баланы огюме кетиринъиз! — деди.

²⁰ Баланы Исанынъ янына кетирдилер. Шейтан Исаны коръгенинен, баланы къалтыратып башлады.

Огъланчыкъ ерге йыкъылып, юварланды, агъзындан исе копюк чыкъа башлады.

²¹Иса онынъ бабасындан:

— О, бу алгъа тюшкенинден не къадар вакъыт кечти? — деп сорады.

— Балалыгъындан шойле, — деди бабасы. ²²— Баланы ольдюрмеге истеп, шейтан оны чокъ кере де атешке, де сувгъа ташлады. Эгер къолунъдан кельсе, бизлерни аджып, ярдым эт, — деди.

²³Иса онъа:

— «Къолунъдан кельсе»?! Иманлы адам эр шейни япа билир, — деди.

²⁴Шу анъ баланынъ бабасы:

— Инанам! Иманым аз олса, ярдым эт! — деп къычырды.

²⁵Халкъ чапып келип топлангъаныны корьген Иса арам рухкъа эмир этти:

— Эй, тильсизлик ве сагъырлыкъ руху, Мен санъа эмир этем: баладан чыкъ ве онъа къайтып кирме! — деди.

²⁶Шейтан, баланы бар кучюнен къалтыратып, айгъырып чыкъып кетти. Огъланчыкъ исе олю киби къыбырдамайып ята эди. Чокъ адам оны ольди деп сайдылар. ²⁷Амма Иса оны къолундан тутып котерди, бала аякъкъа турды.

²⁸Сонъ, Иса эвге киргенде, шегиртлери, О, бир озю къалгъаныны беклеп:

— Не ичюн биз бу джинни къувып чыкъаралмадыкъ? — деп сорадылар.

²⁹Иса оларгъа:

— Бойле джинлерни тек дува ярдымынен къувмакъ мумкюн, — деди.

³⁰ Олар шу ерден кетип, Галилеядан кечтилер. Иса оларнынъ олгъан ерини бир кимсе бильгенини истемей эди. ³¹ О, шегиртлерини огретип, шойле деди:

9.30-32

Матта 17.22-23;
Лука 9.43б-45.

— Инсан Огълуны адамлар къолуна тутып береджеклер. Оны ольдюреджеклер. О, оледжек, амма учь куньден сонъ тириледжек.

³² Шегиртлер бу сёзлерни анъламай эдилер, амма Ондан сорамагъа къоркътылар.

³³ Олар Кафарнаум шеэрини къайтып кельдилер. Эвде Иса шегиртлеринден:

9.33-37

Матта 18.1-5;
Лука 9.46-48.

— Ёл бою сиз не акъкъында лаф эте эдинъиз? — деп сорады.

³⁴ Олар индемедилер, чюнки ёлда, ким энъ буюк деп, давалашкъан эдилер. ³⁵ Иса отурып, он эки шегиртини янына чагъырды:

— Ким биринджи олмагъа истесе, эписинден сонъ олсун ве эписине хызмет этсин, — деди.

³⁶ Сонъ бир баланы алып, оны оларнынъ арасына къойды. Баланы къучакълап, шегиртлерине:

³⁷ — Ким бойле балалардан бирисини Меним хатырым ичюн къабул этсе, о Мени къабул эткен киби оладжакъ. Ким Мени къабул этсе, о тек Мени дегиль, Мени ёллагъанны да къабул этеджек.

³⁸ Юхан Исагъа:

9.38-41

Лука 9.49-50.

— Оджам! Биз Сенинъ адынъ ярдымынен шейтанларны къувып чыкъаргъан бир адамны коръдик. О, бизнен берабер юрмегени ичюн, биз онъа бу шейни япмагъа ясакъ эттик, — деди.

³⁹ Иса шойле деди:

— Онъа ясакъ этменъиз! Чюнки Меним адым ярдымынен аджайип шей япкъан адам Мени бир кереден яманлап оламаз. ⁴⁰ Ким бизге къаршы олмаса, о, бизим тарафымызда! ⁴¹ Ким сизге Меним адым ичюн, чюнки сиз Месихнинъ шегиртлери оласыз, бир мешребе сув ичирсе биле, догърусыны айтам: о, мукъяфатсыз къалмаз. ⁴² Манъа инангъан бу кучюк балалардан бирисини ёлдан ургъан адамнынъ джезасы, онынъ бойнуна эшек айландыргъан дегирмен ташыны асып, денъизге ташлагъанындан да агъыр олур. ⁴³⁻⁴⁴ Эгер къолунъ сени ёлдан урса, оны кесип ташла! Сен сакъат олсанъ да, эбедий аяткъа киредженъ. Бу, эки къолунънен джеэннемге, сёнмеген атешке огърагъанындан яхшыдыр. ⁴⁵⁻⁴⁶ Эгер аягъынъ сени ёлдан урса, оны да кесип ташла! Сен чолакъ олсанъ да, эбедий аяткъа киредженъ. Бу, эки аякънен джеэннемге атылгъанындан яхшыдыр. ⁴⁷ Эгер козюнъ сени ёлдан урса, оны оюп чыкъар. Сенинъ бир козюнъ олса да, Алланынъ Падишалыгъына киредженъ. Бу, эки козьнен джеэннемге атылгъанындан яхшыдыр. ⁴⁸ Джеэннемде оларны кемирген къуртлар ольмейджек ве оларны якъкъан атеш сёнмейджек. ⁴⁹ Эписи, тузнен темизленген къурбан киби, атешнен темизленеджеклер. ⁵⁰ Туз — яхшы шей. Амма туз тузлугъыны джойса, онынъ лезетини насыл къайтараджакъсыз? Ичинъизде тузунъыз олсун! Ве бир-биринъизнен муаббет яшангъыз.

9.42-50

Матта 18.6-9;

Лука 17.1-2.

¹Иса, о ерден чыкып, Иордан озенинъ артындаки Еудие мемлекетине кельди. Онынъ этрафында кене де пек чокъ адам топланды. О, Озь адети бо-

10.1-12
Матта 19.1-12.

юнджа адамларны огрете эди.

²Базы фериселер Оны сынамакъ ниетинен якъынлашып:

— Къанун боюнджа акъайгъа озь апайындан айырылмакъ мумкюнми? — деп сорадылар.

³Иса исе олардан:

— Муса сизлерге не буюргъан эди? — деп сорады.

⁴— Муса, акъай айырув къягъытыны язып апайындан айырылмагъа мумкюн деп, рухсет берген эди, — деди фериселер.

⁵Иса оларгъа джевап берип:

— Юреклерингиз таш киби олгъаны ичюн, сизлерге бу эмирни язып къалдырды, — деди. ⁶— Аслында, Алла дюньяны яраткъанда, адамларны «*акъай ве апай этип яратты*». ⁷Шу себептен «*акъай, ана-бабасыны къалдырып, озь апайына япышаджакъ*», ⁸*ве олар экиси бир вуджут оладжакълар*». Бойледже, олар энди эки дегиль, бир беден сайылалар. ⁹Алла къошкъаныны адам айырмасын, — деди.

¹⁰Эвге кельген сонъ, шегиртлери Исадан кене шу шейни сорадылар. ¹¹О, оларгъа:

— Ким, озь апайындан айырылып, башкъасына эвленсе, о, сабыкъ апайына нисбетен аиле садыкълыгъыны боза, — деди. ¹²— Апай да, озь акъайынен айырылып, башкъасына чыкъса, о да аиле садыкълыгъыны боза.

¹³ Исанынъ алдына, къолларынен тийип, хайыр дуvasыны окъусын деп, балаларны кетире эдилер. Шегиртлер исе оларгъа ёл бермедилер. ¹⁴ Иса буны корьгенде, ачувланып:

10.13-16

Матта 19.13-15;
Лука 18.15-17.

— Балаларгъа Мангъа кельмеге ёл ачынъыз, оларны токътатманъыз, чюнки Алланынъ Падишалыгъы оларнынъкидир. ¹⁵ Сизлерге догърусыны айтам: ким Алланынъ Падишалыгъыны бала киби къабул этмесе, анда киралмайджакъ, — деди.

¹⁶ Сонъ, балаларны къучакълап, эллерини башларына къойып, хайыр дуvasыны окъуды.

¹⁷ Иса ёлгъа чыкъаяткъанда, кимдир чапып келип, Онынъ огюнде тиз чёкти ве:

10.17-31

Матта 19.16-30;
Лука 18.18-30.

— Яхшы Оджам! Эбедий аяткъа насип олмакъ ичюн не япмакъ керек? — деп сорады. ¹⁸ Иса онгъа:

— Мангъа не ичюн «яхшы» дейсинг? Бир Алладан башкъа ич кимсе яхшы дегиль. ¹⁹ Сен эмирлерни билесинг: адамнынъ джаныны алма, аиле садыкълыгъыны бозма, хырсызлама, ялан шаатлыкъ этме, алдатма, ана-бабангъны урьмет эт, — деди.

²⁰ О адам, Исагъа джевап къайтарып:

— Оджам! Буларны эписини яшлыгъымдан берли япып келем, — деди.

²¹ Иса онгъа бакъты ве бир кереден оны бегенди.

— Сангъа бир шей етишмей. Бар, бутюн мал-мулькюнгни сатып, акъчасыны фукъарелерге болип бер. О вакъыт зенгинлигингъ кокте оладжакъ. Сонгъ кель де, артымдан юр, — деди.

²² Лякин, бу сёзлерни эшиткенинен, о адам къайгъы ичинде о ерден чыкъып кетти, чюнки онынъ байлыгъы буюк эди.

²³ Иса, этрафына козь ташлап, шегиртлерине:

— Зенгин адамларгъа Алла Падишалыгъына кирмеси агъыр! — деди.

²⁴ Шегиртлер бу сёзлерни эшитип, шашып къалдылар. Иса исе, текрарлап:

— Балаларым, Алла Падишалыгъына кирмеси пек агъыр! ²⁵ Девенинъ ине тешигинден кечмеси, зенгин адамнынъ Алла Падишалыгъына киргенинден къолайдыр, — деди.

²⁶ Шегиртлер даа бетер шашып, бир-биринден:

— Ойле олса, ким къуртарыладжакъ экен? — деп сорадылар.

²⁷ Иса, оларгъа козьлерини тикип:

— Адамларгъа бунынъ имкяны ёкъ, лякин Алланынъ ярдымынен имкяны бар. Чюнки Алла ичюн эр шей мумкюн ола, — деди.

²⁸ Пётр, сёз алып, Исагъа:

— Мына, биз эр шейлеримизни къалдырып, Сенинъ артынъдан кеттик, — деди.

²⁹ Иса онъа:

— Сизлерге догърусыны айтам: ким Мен ве Къуванчлы Хабер ичюн эвини, агъа-къардашларыны, татакъыз къардашларыны, ана-бабасыны, балаларыны, озь тарлаларыны ташлап кетсе, ³⁰ о шимди, бу дюньяда, чекджек зулумларнен берабер, юз кере зияде эвлер, агъа-къардашлар, тата-къыз къардашлар, аналар, балалар ве тарлаларгъа саип оладжакъ. Эбедий дюньяда исе эбедий

аяткъа малик оладжакъ. ³¹ Лякин шимди биринджи олгъан чокъ адамлар сонгунда, сонгунда олгъанлар исе биринджи оладжакълар, — деди.

³² Энди олар Ерусалимге тараф ёл алдылар. Иса эписинингъ огюнде кете эди. Шегиртлери теляшланып, башкъалары исе къоркъа-къоркъа Онынгъ артындан юре эдилер. Иса он эки шегиртини янына чагъырып, кене Озюнен не оладжакъ акъкъында айтып башлады:

10.32-34

Матта 20.17-19;
Лука 18.31-34.

³³ — Шимди биз Ерусалимге келип киреятамыз. Анда Инсан Огълуны баш руханийлер ве Къанун оджаларынынгъ къолуна тутып береджеклер. Олар Оны олюмге укюм этип, Алланы бильмеген адамларына береджеклер.

³⁴ Олар Оны масхара этип, онгъа тюкюреджеклер, оны къамчылайджакълар ве ольдюреджеклер. Амма учюнджи куню О, тириледжек, — деди.

³⁵ Зебедайнынгъ огъуллари Якъуп ве Юхан, Исанынгъ алдына келип:

10.35-45

Матта 20.20-28.

— Оджам, бир истегимиз бар, оны биз ичюн япкъанынынгъны пек истеймиз, — дедилер.

³⁶ — Сизлер ичюн не япкъанымны истейсиз? — деп сорады Иса. ³⁷ Олар:

— Сен Улу олгъан сонгъ, биримиз Сенингъ онгъ тарафында, экинджимиз исе сол тарафында отургъанымызгъа разылыкъ бер, — дедилер. ³⁸ Иса оларгъа:

— Сизлер не истегенингъизни бильмейсиз. Мен ичеджек къадеден сиз ичип олурсызмы? Мен батып чыкъаджакъ терен сувларгъа сиз батып чыкъаджакъсызмы? — деди. ³⁹ Олар:

— Япармыз, — деп джевап бердилер. Иса исе оларгъа:

— Сиз Мен ичкен къадеден ичеджексиз, Мен батып чыккъъан терен сувларгъа батаджакъсыз. ⁴⁰Амма Меним онъ ве сол тарафымда отурмагъа разылыкъ бермек Меним къолумда дегиль. Бу ерлерни Алла кимге азырлагъан олса, олар отураджакълар.

⁴¹Башкъа он шегирти буны эшитип, Якъуп ве Юхангъа ачувландылар. ⁴²Иса оларны янына чагъырып:

— Сиз билесиз, башкъа миллетлернинъ башлыкълары оларакъ сайылгъан адамлар оларгъа башлыкъ япалар ве буюклери оларнынъ устюнде укюм сюрелер. ⁴³Амма сизлернинъ аранъызда бойле шей олмасын! Ким сизде буюк олмагъа истесе, сизге хызметчи олсун. ⁴⁴Ким исе сизлернинъ аранъызда биринджи олмагъа истесе, эписине къул олсун. ⁴⁵Чюнки Инсан Огълу да Озюне хызмет эттирмек ичюн кельмеди. О, Озю хызмет этмек ве Озь джаныны къурбан этип, чокътан-чокъларны къуртармакъ ичюн кельди, — деди.

⁴⁶Иса Ерихон шеэрини кельди. Сонъ О, шеэрден шегиртлеринен ве чокъ адамнен берабер чыккъып кетяйткъанда, Тимай огълу сокъур Бартимай, садакъа сорап, ёл кенарында отура эди. ⁴⁷О, назаретли Исанынъ кечип кеткенини эшитип:

— Эй, Давут Огълу Иса! Манъа мерамет эт! — деп къычырды.

⁴⁸Чокъ адамлар онынъ агъзыны къапатмагъа истедилер, амма о, даа бетер къычырды:

— Эй, Давут Огълу! Манъа мерамет эт!

⁴⁹Иса токътап:

— Оны мында чагъырынъыз, — деди. Кёрны чагъырып, онъа:

10.46-52

Матта 20.29-34;

Лука 18.35-43.

— Джесюр ол, еринъден тур! О, сени чагъыра, — дедилер.

⁵⁰ Бартимай усть урбасыны чыкъарып четке атты, еринден сычрап турды да, Исанынъ янына барды. ⁵¹ Иса ондан:

— Сен Менден не истейсинъ? — деп сорады.

— Раввуни*, козьлерим коръсюн! — деди кёр адам.

⁵² Иса онъа:

— Бар, сени иманынъ къуртарды, — деди. Бартимай шу анъ коре башлады ве Исанынъ артындан ёл бою кетти.

¹Ерусалимге якъын-лашып, Зейтюн дагъы-нынъ этегинде ерлеш-кен Бетфаге ве Бетания

11.1-11

Матта 21.1-11;

Лука 19.28-40;

Юхан 12.12-19.

койлерине кельгенде, Иса шегиртле-

ринден экисини ёллап:

² — Къаршынъыздаки койге барынъыз. О ерге кир-генинъизнен, ич кимсе минмеген, багълы тургъан яш эшекни тапарсыз. Оны чезип, мында кетиринъиз. ³ Эгер сизлерден: «Не япасыз?» — деп сорасалар, «О, Раббиге керек, О, оны тез къайтараджакъ», — деп джевап беринъ, — деди.

⁴ Олар барып, сокъакъта къапугъа багълы тургъан эшекни таптылар. Оны чезип алгъанда, ⁵ шу ерде тургъан бир къач адам оларгъа:

— Сиз не япасыз? Не ичюн бу эшечикни чезесиз? — дедилер.

* **10.51** Раввуни — еудийдже «Оджам», «Эфендим».

⁶Шегиртлер Иса буюргъаны киби джевап берген сонъ, адамлар оларны йибердилер. ⁷Яш эшекни Исанынъ алдына алып кельдилер. Шегиртлер онынъ аркъасына озъ урбаларыны къойдылар, Иса да устуне минди. ⁸Чокъ адамлар озъ кийимлерини ёлгъа тёшедилер. Башкъалары исе, тарладаки тереклерининъ пытакъларыны кесип, ёлгъа ташладылар.

⁹Онынъ огюнде ве артында юргенлер:

— Аллагъа шукюр! Раббининъ ады иле Келейткъаны шурутленъиз! ¹⁰Бабамыз Давутнынъ якъынлашкъан Падишалыгъыны шурутленъиз! Коклерде Аллагъа бинъ шукюрлер! — деп къычыра эдилер.

¹¹Иса Ерусалимге келип, Алланынъ Сарайына кирди. Эр шейни козьден кечирип, вакъыт энди кеч олгъанда, он эки шегиртинен берабер Бетаниягъа къайтып кельди.

¹²Эртеси куню Бетаниядан чыкъ-
къанларында, Иса ач олды. ¹³О, узакъта
япракъларынен къаплангъан бир инджир терегини коръди. Бир де бир емиш тапылырмы, деп, терекнинъ янына кельгенде, япракълардан гъайры бир шей тапмады, чюнки инджир джыймагъа даа вакъыт кельмеген эди.

11.12-14

Матта 21.18-19.

¹⁴Иса терекке бакъып:

— Энди сенинъ мейваларынъны ашагъанлар эбедиен олмасын! — деди. Шегиртлери де бу сёзлерни эшиттилер.

¹⁵Сонъ олар Ерусалимге кельдилер. Алланынъ Сарайынынъ азбарына киргенде, Иса анда алыш-веришнен огърашкъанларны къувмагъа башлады.

11.15-19

Матта 21.12-17;

Лука 19.45-48;

Юхан 2.13-22.

Акъча алмаштырыджыларнынъ масаларыны, гогерджин сатыджыларнынъ курсюлерини авдарып йиберди.

¹⁶ Сарайнынъ азбары ичинден бир шейни котерип кечмеге биле рухсет бермеди.

¹⁷ Иса огретип:

— Языда: «Меним Эвим эписи халкълар ичюн Ибадет Эви деп адлансын», — деп язылмагъанмы? — деди. — Сизлер исе оны айдутлар къобасына чевердинъиз!

¹⁸ Баш руханийлер ве Къанун оджалары буны эшитип, Исаны ольдюрмек ичюн чаресини къыдыра эдилер. Бутюн халкъ Онынъ огретювине шашкъаны ичюн, олар Ондан къоркъа эдилер.

¹⁹ Акъшам устю Иса шегиртлеринен берабер, шеэрден чыкъып кетти.

²⁰ Саба олар кене инджир тереги янындан кечтилер. Бакъсалар, шу терек тамырындан башлап бутюнлей къурып къалгъан.

11.20-26

Матта 21.20-22.

²¹ Пётр, эвельки вакъианы хатырлап, Исагъа:

— Равви! Бакъса, Сен къаргъагъан инджир тереги къурып къалгъан, — деди.

²² Иса оларгъа джевап берип:

— Аллагъа инанынъыз! ²³ Сизлерге догърусыны айтам: эгер бириси мына бу дагъгъа: «Еринъден котерилип, денъизге атыл!» — десе, озь къальбинде ич шубеленмейип, айткъаны беджериледжегине инанса, айткъаны оладжакъ! ²⁴ Шунунъ ичюн сизге Мен айтам: сиз дуваларынъызда не сорасанъыз, оны аладжагъынъызгъа инанынъыз ве истегинъиз ерине келир. ²⁵⁻²⁶ Дува окъуп тургъанынъызда, биревге ачувлы олсанъыз, оны багъышланъыз. Сонъ Коктеки Бабанъыз да сизлернинъ гуналарынъызны багъышлар.

²⁷ Олар кене Ерусалимге кельдилер.

Иса, Сарайынынъ азбарында айланып юргенде, Онынъ янына баш руханийлер, Къанун оджалары ве акъсакъаллар келип, ²⁸ суаль бердилер:

— Бу ишлерни япмагъа Сенинъ акъкъынъ бармы?

Шуны япмагъа Санъа бу акъны ким берди? — дедилер.

²⁹ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Мен де сизлерге бир суаль береджем. Манъа джевап берсенъиз, Мен де бу ишлерни япмагъа насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтарым. ³⁰ Ягъя халкъны сувгъа батырып чыкъаргъаны Алладан я да адамларданмы? Манъа джевап беринъ, — деди.

³¹ Олар озъара давалаша эдилер: «Эгер “Алладан”, — десек, О: “Не ичюн Ягъягъа инанмадынъыз?” — деп сорайджакъ. ³² “Адамлардан”, — десек исе...?»

Амма олар халкътан къоркъа эдилер, чюнки эписи адамлар Ягъяны пейгъамбер деп сая эдилер. ³³ Онынъ ичюн олар Исагъа:

— Бильмеймиз, — дедилер. Иса да оларгъа:

— Мен де буларны япмагъа насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтмам, — деп джевап берди.

¹ Иса халкъкъа ки-наели икяелер айтып башлады:

— Бир адам юзюм багъы сачып, этрафыны къоралады, юзюмни сыкъмакъ

ичюн чукъур къазды, къаравулламакъ ичюн бир къулле къурды да, багъыны юзюмджилерге кирагъа берип, озю ёлгъа чыкъты.

11.27

Матта 21.23-27;
Лука 20.1-8.

12.1-12

Матта 21.33-46;
Лука 20.9-19.

²Мевсими кельгенде, берекеттен озюнинъ пайыны алмагъа юзюмджилерге бир хызметчисини ёллай.

³Юзюмджилер исе оны тутып котеклейлер ве бир шей бермейип къайтарып йиберелер. ⁴Багънынъ саиби даа башкъа бир хызметчисини оларгъа ёллай. Олар исе, онынъ башыны урып тешелер ве масхаралап къувалайлар. ⁵Адам башкъасыны ёллай, оны ольдюрелер. О исе, хызметчилерини ёллай бере, амма юзюмджилер оларнынъ бирисини котеклей, дигерини ольдюре эдилер.

⁶Багъ саибининъ даа бир адамы къала, о да, севимли огълу экен. О: «Огълумдан утанырлар», — деп, оны сонъунда да ёллай. ⁷Лякин юзюмджилер бир-бирине: «Бу — мирасчы! Барып, оны ольдюрейик, ве бутюн мирас бизге къаладжакъ!» — дейлер. ⁸Огълуны тутып ольдюрелер ве багъдан тышарыгъа чыкъарып ташлайлар. ⁹Энди багънынъ саиби не япар экен? О, келип юзюмджилерни ольдюреджек, багъны исе башкъаларына береджек.

¹⁰Сиз Языда:

*«Къуруджылар келишиксиз деп
четке ташлагъан таш
бинанынъ темельташы олды.*

¹¹ *Козюмиз огюнде япылгъан
аджайип шей —
бу Алланынъ ишидир!» —
окъумадынъызмы?*

¹²Буны эшитип, Исаны якъаламагъа истедилер, чюнки О, бу кинаели икяени оларгъа къаршы айткъаныны анъладылар. Амма халкътан къоркъкъанларын-дан, Онъа тиймейип кеттилер.

¹³ Исанынъ айткъан сёзлерине илиш-мек ичюн, янына бир къач ферисени ве Ироднынъ тарафдарларыны ёлладылар.

12.13-17

Матта 22.15-22;
Лука 20.20-26.

¹⁴ Олар келип:

— Оджа, биз билемиз ки, Сен догъру адамсынъ, адамлар Сенинъ акъкъынъда не тюшонгенлери ве адам муим я да муим олмагъаны Санъа эп бир. Адамларгъа Алланынъ ёлуны догъру огретесинъ. Сенджесине, императоргъа салым тёлемек мумкюнми, я мумкюн дегильми? Бизлер берейикми, я бермейикми? — деп сорадылар.

¹⁵ Иса, оларнынъ экиюзъюлигини корип:

— Не ичюн Мени сынайсyz? Манъа бир динар кетирингиз, бир бакъайым, — деди. ¹⁶ Олар алып кельдилер. Иса:

— Бу ресим ве язылар кимнинъки? — деп сорады.

— Императорнынъ, — деди олар. ¹⁷ Иса оларгъа:

— Императорнынъ акъкъыны императоргъа, Алланынъ акъкъыны Аллагъа беринъ, — деди.

Буны эшиткенлер шашып къалдылар.

¹⁸ Исанынъ янына саддукийлер кельдилер. (Олар ольген адамларнынъ тирильгенине инанмадылар.) Онъа бойле суаль бердилер:

12.18-27

Матта 22.23-33;
Лука 20.27-40.

¹⁹ — Эй Оджа! Муса пейгъамбер шойле язгъан: «Эгер бир адам, апайына ич бир баланы бермейип, ольсе ве бойле оны янъгъыз къалдырса, бу адамнынъ къардашы агъасынынъ апайына эвленсин ве агъасынынъ ерине онъа бала берсин». ²⁰ Еди агъа-къардаш бар экен. Биринджиси апай алып, бала къалдырмай ольген. ²¹ Экинджиси де шу апайны ала ве баласыз олып, обир дюньягъа кече.

Учюнджисинен де бойле ола. ²²Шунынънен, агъа-къардашларнынъ эписи бир-бир артындан шу апайгъа эвленелер, амма едиси де баласыз къалып, олелер. Ахыр сонъу апай да оле. ²³Сонъ, тирилюв куню кельгенде, олар эписи тирильсе, бу къадын къайсы бирисининъ апайы оладжакъ? Едиси де онъа эвленген эдилер де!

²⁴Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Бунда сизлер пек янълышасыз, чюнки эм Языларны, эм Алланынъ къудретини бильмейсиз. ²⁵Ольгенлер тирильгенде, не эвленеджеклер ве не де акъайгъа чыкъаджакълар. Амма олар коктеки мелеклер киби оладжакълар. ²⁶Олюлернинъ тирилюви акъкъында сёз юрсетсек, сиз Мусанынъ китабында, янып тургъан чалы ичинден, Алла онъа не айткъаныны окъумадынъызмы? Алла Мусагъа: «*Мен Ибраимнинъ Алласым, Исхакънынъ Алласым ве Якъупнынъ Алласым*»,— деген.

²⁷Алла олюлернинъ дегиль, тирилернинъ Алласыдыр. Сизлер пек янълышасыз.

²⁸Къанун оджаларындан бири, оларнынъ давасыны эшитип, Исанынъ яхшы джевап бергенини коръди. Онынъ янына келип:

— Алла эмирлерининъ энъ муими къайсы? — деп сорады.

²⁹Иса онъа:

— Бутюн эмирлерден энъ муими будыр: «*Динъле, эй Израиль! Рабби-Таалямыз — Бирден-Бир Рабби-дир.* ³⁰*Рабби-Таалянъны бутюн юрегинънен, бутюн джанынънен, бутюн акъылынънен ве бутюн къуветинънен сев*». ³¹Экинджиси исе бойле: «*Башкъа адамны*

12.28-34

Матта 22.34-40;

Лука 10.25-28.

озюнъни севгенинъ киби сев». Булардан даа буюк эмир ёкъ, — деди.

³² — Яхшы айттынъ, Оджа, — деди Къанун оджасы. — Алла — Бирден-Бирдир, Ондан башкъа кимсе ёкъ, деп догъру айттынъ. ³³ Оны бутюн юрек, джан, акъыл ве къуветинънен севмек, башкъа адамны да озюнъни севгенинъ киби севмек — эписи бутюнлей якъылгъан къурбанлардан ве бахшышлардан муимдир.

³⁴ Иса, онынъ акъылнен джевап бергенини корип: — Сен Алланынъ Падишалыгъындан узакъ дегильсинъ, — деди.

Бундан сонъ кимсенинъ Онъа суаль бермеге джесарети етмеди.

³⁵ Иса Алланынъ Сарайында адамларны огреткенде, шойле деди:

— Насыл олып, Къанун оджалары:

«Месих — Давутнынъ Огълудыр», — дейлер? ³⁶ Давутнынъ озю, Мукъаддес Рухтан ильхам алып:

«Рабби меним Раббиме айтты:

*“Душманларынъны аякъларынъ астына
йыкътырмагъанымдже,*

Сен Меним онъ тарафымда отур!”» — деген.

³⁷ Давутнынъ озю Онъа «Рабби» дей. Сонъ насыл олып О, Давутнынъ огълу олуру?

Пек чокъ адамлар Онынъ сёзлерини бегенип динълей эдилер.

³⁸ Иса халкъны огретип, шойле деди:

— Къанун оджаларындан сакът олу-нъыз! Олар узун урбалар кийип юрмек-ни, халкънынъ оларгъа шеэрдеки базар мейданларында

12.35-37

Матта 22.41-46;

Лука 20.41-44.

12.38-40

Матта 23.1-36;

Лука 20.45-47.

урьметнен селям бермесини, ³⁹ синагогаларда — энъ сайгъылы ерде, зияфетлерде — төрде отурмакъны пек бегенелер. ⁴⁰ Олар тул апайларнынъ мал-мулькюни ашап битирелер, козьге корюнмек ичюн узун дувалар окъуйлар. Бу адамларнынъ джезасы къаттыджа оладжакъ.

⁴¹ Сонъ Иса, садакъа сандыгъынынъ янында отурып, халкънынъ къутугъа пара насыл ташлагъаныны бакъа эди. Чокъ зенгинлер чокъ пара ташлай эдилер. ⁴² Бир фукъаре тул къадын келип, эки капик* ташлады.

12.41-44

Лука 21.1-4.

⁴³ Иса шегиртлерини янына чагъырып: — Сизлерге догърусыны айтам: бу фукъаре тул апай къутугъа эписинден чокъ акъча ташлады. ⁴⁴ Чюнки оларнынъ эписи озьлерининъ буюк барлыгъынынъ кучюк бир къысмыны ташлай эдилер. Амма бу къадын фукъаре олса да, яшамакъ ичюн олгъан бутюн парасыны багъышлады, — деди.

¹ Иса Алланынъ Сарайындан чыкъаяткъанда, шегиртлеринден бириси:

13.1-2

Матта 24.1-2;

Лука 21.5-6.

— Оджам, бакъ, не къадар дюльбер ташлар ве биналар! — деди.

² Иса онъа джевап берип:

— Бу буюк биналарны коресинъми? Амма бу ерде таш устюнде таш къалмайджакъ, — деди.

* 12.42 Эки капик — къадимий юнанджа «эки лептон, демек бир кодрант», пек уфакъ акъча.

³Иса Зейтюн дагъында, Алла Сара-
йынынъ къаршысында отургъан ва-
къытта Пётр, Якъуп, Юхан ве Андрей
бир озълери къалып, Ондан сорадылар:

⁴ — Бизлерге айт, бу шейлер не вакъыт оладжакъ?
Эм буларнынъ эписининъ биткенини насыл бельги
бильдиреджекъ? — дедилер.

⁵Иса лафыны бойле башлады:

— Ич кимсе сизлерни алдатмасын деп, сакът олу-
нъыз! ⁶Чокъ адамлар Меним адым иле келип: «Мен
Месихим», — деп, чокъ адамларны алдатаджакълар.

⁷Сиз якъын дженк шаматасыны ве узакъ дженк акъ-
къында хаберлерни эшитирсиз. Амма къоркъманъыз:
ойле олмакъ керек. Лякин бу даа сонъу дегиль. ⁸Халкъ
халкъкъа къаршы, падишалыкъ падишалыкъкъа къаршы
котериледжек. Тюрлю топракъларда ер тепренювлери
ве ачыкълар оладжакъ. Лякин булар тек буюк азаплар-
нынъ башланувыдыр. ⁹Сизлер исе козь-къулакъ олу-
нъыз. Чюнки сизни махкемеге береджеклер, синагогалар-
да котеклейджеклер. Мен ичюн сизни акимлер ве пади-
шаларнынъ алдына турсатып, Мен акъкъымда шаатлыкъ
яптыраджакълар. ¹⁰Башта эписи халкълар Къуванчлы
Хаберни эшитмек кереклер. ¹¹Сизни махкемеге берген
вакъытта, не айтаджакъым экен, деп тюшонменъиз. Шу
саатте сизлерге не берильсе, оны айтынъыз. Чюнки ан-
да сиз дегиль, Мукъаддес Рух джевап береджек. ¹²Агъа-
сы — къардашыны, бабасы — баласыны олюм панджасы-
на береджеклер. Балалар озь ана-бабаларына къаршы
чыкъып, оларны ольдюреджеклер. ¹³Мен ичюн, эр кес
сизлерден нефретленеджек. Лякин сонъунадже сабыр

13.3-13

Матта 24.3-14;

Лука 21.7-19.

эткен адам къртурарыладжакъ. ¹⁴ Эгер «арам эткен бир пис шей» лыйыкъ олмагъан ерде тургъаныны корьсенъиз (окъугъан адам озю анъласын!), Еудиеде олгъан адамлар дагъларгъа къачсынлар. ¹⁵ Дам устюнде тургъан адам ашагъа тюшип, бир шей алмакъ ичюн эвине кирмесин. ¹⁶ Тарлада олгъан адам исе усть урбасыны алмагъа къайтып бармасын. ¹⁷ О куньлерде оклю ве бала эмиздирген къадынларгъа бея оладжакъ! ¹⁸ Къачувынъыз къышта олмасын деп, дувалар окъунъыз. ¹⁹ Чюнки шу куньлерде, Алла дюнъяны яраткъан вакъыттан башлап бу куньлерге къадар олмагъан ве даа бир кере олмайджакъ буюк беялар оладжакъ. ²⁰ Эгер Алла о куньлернинъ сайысыны азлаштырмагъан олса, ич бир джан къртулып оламаз эди. Лякин О, сайлагъан адамларнынъ хатыры ичюн, шу куньлерни азлаштырды. ²¹ Эгер о вакъыт кимдир сизге: «Бакъынъыз, Месих мында!» я да: «О, анда!» — десе, инанманъыз. ²² Чюнки ялан месихлер ве ялан пейгъамберлер пейда олып, имкяны олса, сайлангъанларны биле ёлдан урмакъ ичюн, аджайип шейлер япаджакълар ве белгилер косътереджеклер. ²³ Сизлер исе сакът олунъыз. Мен буны сизлерге эвельден айтып бердим. ²⁴ Амма шу куньлерде, шу буюк мусибетинден сонъ

13.14-23

Матта 24.15-28;

Лука 21.20-24.

13.24-27

Матта 24.29-31;

Лука 21.25-28.

*«Кунеш къара оладжакъ,
ай да ярыкъ бермейджек.*

²⁵ *Йылдызлар коктен тюшеджеклер*

ве коклердеки кучьлер сарсыладжакълар».

²⁶ О вакъытта булутлар устюнде, буюк къудрет ве шан-шурет иле келеяткъан Инсан Огълуну кореджеклер.

²⁷ Сонъ О, мелеклерни ёллап, дюньянынъ дёрт тараф-
фындан, кокнинъ четинден ернинъ четинедже олгъан,
Озю сайлагъан адамларыны топлайджакъ.

²⁸ Инджир тереги сизге кинаели
дерс олсун: онынъ пытагъы къабарып,
япракълары ачылгъанда, яз якъынлаш-

13.28-31

Матта 24.32-35;
Лука 21.29-33.

къаныны билесиз. ²⁹ Сиз де, буларнынъ эписи мейдан-
гъа кельгенини корсенъиз, билинъиз: О энди якъын,
босагъада тура. ³⁰ Сизлерге догърусыны айтам: шимди-
ки несиль ёкъ олмаздан эвель, буларнынъ эписи ола-
джакъ. ³¹ Кок ве ер из къалдырмайып кечерлер, лякин
Меним сёзлерим кечмез. ³² Бу къайсы
куню ве саат къачта оладжагъы акъ-
къында не Огъул, не коктеки мелеклер бильмейлер. Тек
Баба биле.

13.32-37

Матта 24.36-44.

³³ Сакът олунъыз! Козъ-къулакъ олып турунъыз,
чюнки бу заман не вакъыт келеджегини бильмейсиз.
³⁴ Бу бойле шейге ошай. Бир адам, сеферге кетип, озь
эвини къулларына къалдырып, эр бирине махсус вазифе
бере. Къапу къаравулына исе козь-къулакъ олмакъны
буюрып, ёлгъа чыкъа. ³⁵ Бунынъ ичюн эр заман азыр
олунъыз, чюнки эв саиби не вакъыт келеджегини —
акъшаммы, яры геджедеми, хоразлар кыгчыргъандамы,
я да саба эртеми — бильмейсиз. ³⁶ О, апансыздан келип,
сизлерни юкълап къалгъанынъызны тапмасын! ³⁷ Сиз-
лерге не айткъан олсам, эписине де шуны айтам: козь-
къулакъ олунъыз!

¹Песах ве Маясыз Пишкен Пите Байрамына эки кунь къалгъан эди. Баш руханийлер ве Къанун оджалары Исаны гизли

14.1-2

Матта 26.1-5;
Лука 22.1-2;
Юхан 11.45-53.

тутып, ольдюрмеге имкяныны къыдыра эдилер. ²Олар: «Тек бу иш байрам куньлеринде олмасын, чюнки халкъ башыны котермек мумкюн», — дей эдилер.

³Иса Бетания къасабасында, лепра хасталыгъынен чекишкен Симоннынъ эвинде софра башында олгъанда, бир къадын алебастрдан ясалгъан савут ичине толдурып, пек паалы темиз къокъулы ягъ алып кельген. О савутны парлап, ягъны Исанынъ башына тѣкти. ⁴Базы адамлар ачувланып, бир-бирине:

14.3-9

Матта 26.6-13;
Лука 12.1-8.

— Бу паалы ягъны бойле зиян этмек мумкюнми?

⁵Оны учъ юз динардан* зиядеге сатып, парасыны фукъарелерге бермеге мумкюн эди, — деп, къадынны сѣгип башладылар. ⁶Амма Иса:

— Къадынны раатсызламангъыз! Онъа не илише бересиз? О, Мен ичюн гузель шей япты. ⁷Фукъарелер эр вакъыт сизлернен оладжакълар. Истегенде оларгъа яхшылыкъ эте билесиз. Лякин Мен эр вакъыт сизлернен олмайджам. ⁸Къадын къолундан кельгенини япты. О, Меним тениме къокъулы ягъны сюртип, шимдиден дефн этмеге азырлады. ⁹Сизге догърусыны айтам: Къуванчлы Хаберни дюньянынъ къайсы еринде илян этселер, бу

* **14.5** Учъ юз динар — къадимий юнанджа «300 денарий», 300 кунь чалышкъан адамнынъ къазанчы.

къадыннынъ япкъан ишини де икяе этип, оны хатырлатаджакълар.

¹⁰ Шу арада, он эки шегиртинден бириси Иуда Искариот, Исаны сатмакъ ичюн баш руханийлернинъ алдына барды. ¹¹ Олар Иуданы динълеп, сеиндилер ве пара берджеклерини айттылар. О исе, Исагъа хиянетлик япмакъ ичюн, келишкен вакъыт къыдыра башлады.

14.10-11

Матта 26.14-16;

Лука 22.3-6.

¹² Еудийлернинъ Маясыз Пишкен Пите Байрамынынъ биринджи куню кельди. Онда адамлар къурбан къозусыны соя эдилер. Шегиртлер Исагъа:

14.12-21

Матта 26.17-25;

Лука 22.7-14, 21-23;

Юхан 13.21-30.

— Песах ашыны ашамакъ ичюн, биз къайда барып ер азырлагъанымызны истейсинъ? — дедилер.

¹³ Иса шегиртлеринден экисини ёллап, оларгъа:

— Шеэрге барынъыз, анда сизлерге бир бардакъ сув котерип кеткен адам расткеледжек. Онынъ пешинден барынъыз. ¹⁴ О кирген эвнинъ саибине: «Оджамыз: “Шегиртлеримнен Песах ашыны ашайджакъ одасы къайда?» — деп сорай», — денъиз. ¹⁵ О адам сизлерге юкъары къатта, энди эр шейи азырлангъан, бир балабан оданы косътерир. Анда биз ичюн керек шейлерни азырланъыз.

¹⁶ Шегиртлер кетти. Шеэрге киргенлеринде, Иса айткъаны киби, эр шейни таптылар, ве Песах ашыны азырладылар.

¹⁷ Акъшам устю, Иса он эки шегиртинен берабер кельди. ¹⁸ Олар ашап отургъан вакъытта, Иса:

— Сизге догърусыны айтам: Меннен отурып ашагъанлардан биринъиз Мени сатаджакъ, — деди. ¹⁹ Шегиртлер кедерленип:

— Мен дегильдирим, я? — деп бирер-бирер сорап башладылар. ²⁰ Иса оларгъа джевап берип:

— Он экиден бири, Меннен чанакъкъа къолундаки питесини батыргъан адам, — деди. ²¹ — Язылгъаны киби, Инсан Огълу кетейта. Лякин Инсан Огълуну саткъан адамгъа буюк бея оладжакъ! О адам догъмагъан олса, озю ичюн яхшыджа олур эди!

²² Олар ашап отургъанда, Иса отъ-мекни алды, шукюр этип парчалады ве шегиртлерине берип:

14.22-26

Матта 26.26-30;
Лука 22.15-20.

— Алынъыз. Бу — Меним тенимдир, — деди.

²³ Сонъ, къадени алып, шукюр этти ве оларгъа берди. Эписи ондан ичтилер. ²⁴ Иса оларгъа:

— Бу — чокъ адамлар ичюн тѣкюледжек Меним къанымдыр, Васиет къаны, — деди. ²⁵ — Сизге догърусыны айтам: энди Алланынъ Падишалыгъында Мен сизлернен янъы ичимлик ичеджек куньгедже, Мен юзюм мейвасынынъ ичимлигини ичмейджем.

²⁶ Сонъ олар йырлап, Зейтюн дагъы тарафына кеттилер. ²⁷ Иса шегиртлерине:

14.27-31

Матта 26.31-35;
Лука 22.31-34;
Юхан 13.36-38.

— Сиз эпинъиз ёлдан уруладжакъ-сыз. Чюнки Языда шойле язылгъан:

«Чобанны урып йыкъсам —

къойлар да дагъытыладжакъ».

²⁸ Амма Мен олип тирильген сонъ, сизлер Галилеягъа бармаздан эвель анда барарым, — деди.

²⁹ Пётр Исагъа:

— Эгер эписи ёлдан урулсалар биле, мен ёлдан урулмайджам! — деди. ³⁰ Иса онъа:

— Санъа догърусыны айтам: бугунь, шу геджеси, хораз эки кере кыгычырмаздан эвель, сен Менден уч кере вазгечеджесинъ, — деди.

³¹Лякин Пётр даа бетер кызып:

— Манъа Сеннен берабер ольмеге керек олса биле, Сенден вазгечмейджем, — деди. Къалгъанлары да шойле дедилер.

³²Сонъ олар Гетсимани деген бир ерге кельдилер. Иса шегиртлерине:

— Мен дува окъугъандже, сизлер

мында отурынъыз, — деди.

³³О, Озюнен Пётрны, Якъупны ве Юханны алды. Оны буюк дерт ве гъам атеши кыйнай эди. ³⁴Шегиртлерине:

— Джаным сыйкъылып, олю гъамынен тола. Мында къалынъыз ве козь-къулакъ олунъыз, — деди.

³⁵Бираз узакълашып, О, ерге йыкъылды ве, эгер мумкюн олса, бу саат Онъа тиймейип кечсин деп, дува окъуды.

³⁶— Баба-Бабачыгъым! Сен эр шейни япа билесинъ! Бу азаплар къадесини Менден ал! Лякин Меним истегеним дегиль, Сенинъки олсун, — деди О.

³⁷Иса, шегиртлерининъ янына къайтып, оларнынъ юкълагъаныны коръди ве Пётргъа:

— Симон, сен юкълайсынъмы? Бир саат биле козь-къулакъ оламадынъмы? — деди. ³⁸— Сынавдан кечмек ичюн, козь-къулакъ олып, дува окъунъыз! Рух джесюр, беден исе такъатсыз!

³⁹Шегиртлеринден четке кетип, О, кене шу дуvasыны окъуды. ⁴⁰Къайтып кельгенде исе, шегиртлерини кене юкълагъан алда тапты: оларнынъ козьлерини юкъу

14.32-42

Матта 26.36-46;

Лука 22.39-46.

баскъан. Онъа не айтаджакъларыны бильмей эдилер.

⁴¹Учюнджи сефер барып кельгенде де, шегиртлери юкълай эди. Иса оларгъа:

— Сиз эп юкълайсынъызмы, раатланасынъызмы? Етер! Энди юкъламанъыз! Вакъты-саати кельди: мына Инсан Огълуны гуналы адамларнынъ къолуна берелер.

⁴²Турунъыз, кетейик! Бакъынъыз, Манъа хиянетлик япкъан адам якъынлашты, — деди.

⁴³Шу анъ, Иса бу сёзлерни айткъанынен, он экиден бири Иуда пейда олды. Иуданен берабер къылыч ве таякъларнен сиялангъан адамлар кельди.

Оларны баш руханийлер, Къанун оджалары ве халкънынъ акъсакъаллары ёлагъан. ⁴⁴Хаин Иуда: «Мен кимни опъсем, сизге керек Адам будыр. Оны якъаланъыз ве яхшы къаравуллап алып кетинъыз», — деп, оларгъа эвельден насыл бельги береджегини айткъан эди. ⁴⁵Сонъра о, Исанынъ къаршысына кельди ве:

— Равви! — деп, Оны опыти.

⁴⁶Шу анъ Исаны якъаладылар. ⁴⁷Онынъ янында тургъанлардан бириси, къылычыны чекип, баш руханийнинъ къулуны урып, онынъ къулагъыны кести. ⁴⁸Иса оларгъа:

— Мени якъаламакъ ичюн айдут тутаджакъ киби къылыч ве таякъларнен сияланып кельдинъиз. ⁴⁹Мен эр кунъ Алланынъ Сарайында сизинъ аранъызда олып, окъута эдим, сизлер исе Мени якъаламадынъыз. Амма Язылар беджерильмеси шарт.

⁵⁰О вакъытта эписи, Исаны къалдырып, къачып кеттилер. ⁵¹Чыплакъ тенине ортю саргъан бир яш огълан

14.43-50

Матта 26.47-56;

Лука 22.47-53;

Юхан 18.3-12.

Исанынъ артындан кетти. Оны да туттылар.⁵² Лякин о, ортыюни оларнынъ къолларында къалдырып, чыр-чып-лакъ олып къачып кетти.

⁵³ Исаны баш руханийнинъ алдына алып кельдилер. Анда эписи баш руханийлер, акъсакъаллар ве Къанун оджалары топлангъанлар.

14.53-65

Матта 26.57-68;

Лука 22.54-55, 63-71;

Юхан 18.13-14, 19-24.

⁵⁴ Пётр исе Исанынъ пешинден узакътан барып, баш руханийнинъ азбарына кирди ве, хызметчилернен берабер атеш янында отурып, къызынды.⁵⁵ Баш руханийлер ве бутюн Юксек Шура, Исагъа олюм джезасы чыкъармакъ ичюн, Оны къабаатлагъан шаатны къыдырсалар да, тапып оламадылар.⁵⁶ Оларда чокъ ялан айткъан шаатлар олса да, лафлары бир-бирине келишмей эди.

⁵⁷ Ялан шаатлардан базылары сёзге чыкъып:

⁵⁸ — О: «Инсан къолунен къурулгъан Алланынъ бу Сарайыны бозып, учь куньде адам къолунен къурулмагъан, башкъа Сарай къуурарым», — дегенини эшиттик, — дей эдилер.⁵⁹ Лякин бу шаатлар бир-биринен келишмей эди.

⁶⁰ Биринджи баш руханий еринден турып, ортагъа чыкъты ве Исадан сорады:

— Сен не ичюн джевап къайтармайсынъ? Оларнынъ Сангъа къаршы шаатларына не айтаджанъ?

⁶¹ Иса исе индемеди ве ич бир джевап къайтармады. Баш руханий Онгъа даа бир суаль берди:

— Шуретли Алланынъ Огълу — Месих, Сенсинъ-ми? — деди.⁶² Иса:

— Меним, — деди.

— «Сиз Инсан Огълу, Къудретли Алланынъ онгъ тарафында отургъаныны ве

коктеки булутларнен берабер кельгенини
кореджексиз».

⁶³ Буны эшиткен баш руханий устюндеки урбаларыны йыртып:

— Бизлерге башкѡа шаатларнынъ неге кереги бар?

⁶⁴ Куфюр сѡзлерни озьлеринъиз эшиттинъиз. Бунѡа не дейджексиз? — деди.

Эписи Исаны, олюмге лыйыкъ, деп, джезагѡа укъюм эттилер. ⁶⁵ Базылары Онѡа кѡаршы тюкюре башладылар. Онынъ бетини кѡапатып, башына урдылар ве:

— Пейгѡамберлигинъни косътер! — деп кѡычырдылар.

Сонъ хызметчилер де Оны урмагѡа башладылар.

⁶⁶ О вакъытта Пѡтр ашада, азбарда тура эди. Анда баш руханийнинъ хызметчи кѡызларындан бириси келе. ⁶⁷ Кѡызынып тургѡан

14.66-72

Матта 26.69-75;

Лука 22.56-62;

Юхан 18.15-18, 25-27.

Пѡтрны корип, онѡа дикѡкъатнен бакъты да:

— Сен де назаретли Исанен берабер эдинъ, — деди.

⁶⁸ Лякин Пѡтр буны инкяр этти:

— Сен не айтасынъ шу, мен бир шей бильмейим, бир шей анъламайым, — деди де, тышкѡа, огдеки азбаргѡа чыкъты. Шу арада хораз кѡычырды.

⁶⁹ Хызметчи кѡызы оны анда да корьди ве о ерде тургѡанларгѡа:

— Бу — олардан бириси, — деди.

⁷⁰ Пѡтр кене инкяр этти. Бираздан сонъ о ерде тургѡанлар Пѡтрѡа айта башладылар:

— Керчектен де, сен олардан бириси оласынъ, чюнки сен Галилеядансынъ, — дедилер.

⁷¹ Пётр исе, ант этип:

— Алла бойнумны урсун! Сизлер айткъан бу Адамны мен таныймайым! — деди.

⁷² Тамам шу вакъытта хораз экинджи сефер кыгчырды. Исанынъ: «Хораз эки кере кыгчырмаздан эвель, сен учь кере Менден вазгечеджесинъ», — деген сёзлери Пётрнынъ эсине кельди, ве онынъ козьлеринден яшлар тёкюле башлады.

¹ Саба танъ аткъанынен, баш руханийлер, акъсакъаллар, Къанун оджалары ве бутюн Юксек Шура топланып, мушавере яптылар. Сонъ, Исанынъ къолларыны багълап, Пилатнынъ* огюне алып бардылар.

15.1-5

Матта 27.1-2, 11-14;

Лука 23.1-5;

Юхан 18.28-38.

² Пилат Исадан:

— Сен еудийлер Падишасы оласынъмы?² — деп сорады. Иса онъа:

— Сен озюнь Манъа «Падиша» дейсинъ, — деп джевап берди.

³ Баш руханийлер Оны чокъ шейлерде къабаатлай эдилер. ⁴ Пилат Онъа даа бир кере:

— Сенинъ ич бир джевабынъ ёкъмы?³ Бакъса, Санъа къаршы къабаатлавлар пек чокъ! — деди.

⁵ Лякин Иса ич бир джевап бермеди. Бу, Пилатны пек шашырды.

* **15.1** *Пилат* — Понтий Пилат; Еудие ве Самариенинъ римли акими.

⁶Эр Песах Байрамында Пилат халкъ истеген бир мабюсны азат эткен.

⁷О вакъыт Барабба ве башкъа исьян-джылар зинданда отура экен. Олар

исьян котерип, бир адам ольдюрген эдилер. ⁸Халкъ, Пилаткъа келип, ондан, эр даим япкъан ишни олар ичюн эда эткенини сорай башлады. ⁹Пилат олардан:

— Истейсизми, еудийлернинъ Падишасыны сизге азат этейим? — деп сорады. ¹⁰О, баш руханийлер Исаны пахылап теслим эткенлерини анълай эди. ¹¹Баш руханийлер исе, Онынъ ерине Бараббаны азат эткенини талап этинъ деп, халкъны къозгъалап тура эдилер. ¹²Пилат олардан кене:

— Сизлер еудийлернинъ Падишасы деп адландыргъан адамнен не япайым? — деп текрарлап сорады.

¹³— Оны хачкъа мыхлап къой! — деп къычырды олар. ¹⁴Пилат исе:

— О не яманлыкъ япты? — деди.

Амма олар даа бетер багъырып:

— Оны хачкъа мыхлап къой! — дедилер.

¹⁵Халкънынъ козюне кирмеге истеген Пилат оларнынъ огюне Бараббаны чыкъарып ййберди. Исаны исе къамчылап, хачкъа мыхламакъ ичюн аскерлерге берди.

¹⁶Аскерлер Исаны преториягъа* алып бардылар ве бутюн арбий болюкни** анда топладылар. ¹⁷Исанынъ устюне мор

15.6-15

Матта 27.15-26;

Лука 23.13-25;

Юхан 18.39—19.16.

15.16-20

Матта 27.27-31;

Юхан 19.2-3.

* **15.16** Претория — укумдар Пилат яшагъан ве римли аскерлер яткъан ер.

** **15.16** Арбий болюк — къадимий уюнанджа «спейра» — «легион»нынъ он пайындан бир пайы, 600 аскер.

түсюлю урба* кийдирдилер ве башына тикенден орюльген тадж кечирдилер. ¹⁸ Сонъ:

— Яшасын еудийлернинъ Падишасы! — деп къычырдылар. ¹⁹ Таякъларнен Онынъ башына урып, бетине тюкюрип ве алдында тиз чёкип, седжде эттилер. ²⁰ Оны шойле масхара эткен сонъ, мор түсюлю урбасыны чыкъарып, Озюнинъ урбаларыны кийдирдилер ве хачкъа мыхламакъ ичюн алып кеттилер.

²¹ Эскендер ве Руфнынъ бабасы, киренели Симон адлы бир адам тарладан келип, шу ерден кечип кететкъан эди. Бу адамны Исанынъ хачыны котерип бармагъа меджбур эттилер.

15.21-32

Матта 27.32-44;

Лука 23.26-43;

Юхан 19.17-27.

²² Исаны «Къафа Ери» манасыны анълаткъан, Голгофа деген ерге алып кельдилер. ²³ Онъа мюр** къошулгъан шарап бердилер, лякин О ичмеди. ²⁴ Бундан сонъ Исаны хачкъа мыхлап астылар ве, джереп чекип, ким не аладжакъ деп, Онынъ урбаларыны пайлаштырдылар.

²⁵ Оны хачкъа мыхлап аскъанда, саба саат докъуз эди. ²⁶ Хачта: «Бу — еудийлернинъ Падишасы» — деп, Онынъ къабаатыны косътерген язы бар эди. ²⁷⁻²⁸ Исанен берабер эки айдутны — бирисини Онынъ онъ тарафында, башкъасыны сол тарафында хачкъа мыхладылар.

²⁹ Кечип кететкъанлар башларыны салап, Исагъа кюфюр сёзлер айта эдилер:

* **15.17** Бунъа ошагъан урбаны тек падишалар кие эдилер.

** **15.23** Мюр — азапларны эксильтмек ичюн шарапкъа къошулгъан къокъулы ягъ.

— Эй, Сен, Алланынъ Сарайыны йыккъъан ве учъ кунъ ичинде къургъан адам! — дедилер.³⁰ — Озюнъни Озюнъ къуртарса, хачтан тюшсе!

³¹Баш руханийлер ве Къанун оджалары да, оларгъа къошулып, Оны мыскъыллай эдилер. Олар бир-бирине:

— Башкъаларны къуртара эди, Озюни исе къуртарып оламай!³² Бу Месих, Исраильнинъ Падишасы, хачтан тюшсюн. О вакъыт биз буны корип, инанырмыз! — дей эдилер. Исанен берабер хачларгъа мыхлангъанлар да Оны сёге эдилер.

³³Уйле вакътындан саат учъке къадар бутюн дюньяны къаранлыкъ басты.

³⁴Саат учъте исе Иса къатты сеснен:

— Элои, Элои, лема савахтани? —

деп къычырды.

Бу сёзлернинъ терджимеси: «Аллам, Аллама! Сен не ичюн Мени къалдырып кеттинъ?» — демектир.

³⁵О ерде тургъанларнынъ базылары, буны эшитип:

— Бакъынъыз, О, Ильясны чагъыра, — дедилер.

³⁶Бириси исе, чапып барып, сарувлы сюнгерни экши шарапкъа батырып, таякъ уджуна илиштирди де, Исагъа узатты. Сонъ:

— Токътанъыз, бакъайыкъ, Ильяс келип, Оны хачтан тюшюр и экенми? — деди.

³⁷Амма Иса, даа бир кере къычырып, сонъки нефесини чыкъарды.

³⁸Шу анъ Алла Сарайындаки перде тёпеден ашагъадже йыртылып, экиге болюнди.³⁹ Исанынъ къаршысында тургъан юзбашы, Онынъ джан бергенини корип:

15.33-41

Матта 27.45-56;

Лука 23.44-49;

Юхан 19.28-30.

— Акъикъатен бу Адам — Алланынъ Огълу экен! — деди.

⁴⁰ О ерде узакътан бакъып тургъан къадынлар бар эди. Олар арасында мағдалалы Меръем, кучюк Якъупнен Йосенинъ анасы Меръем ве Саломе бар эдилер.

⁴¹ Иса Галилеяда олгъанда, олар Онъа хызмет этип, пешинден юре эдилер. О ерде Исанен Ерусалимге кельген башкъа къадынлар да бар эди.

⁴² Энди акъшам олгъан эди. Бу — азырланув куню, яни раатлыкъ кунюнингъ арфеси эди. ⁴³ Шуранынъ итибарлы азасы, Алла Падишалыгъыны беклеген арима-

теялы Юсуф, бутюн джесюрлигини топлап, Пилатнынъ огюне барды ве Исанынъ джеседини сорады. ⁴⁴ Пилат Онынъ бойле тез ольгенине шашты. Юзбашыны чагъырып:

— О, чокътан ольдими? — деп сорады.

⁴⁵ Юзбашыдан джевап алгъан сонъ, джеседини Юсуфкъа берди. ⁴⁶ Юсуф кетен без сатын алды ве, Исаны хачтан тюшюрп, Онынъ тенини темиз безнен сарды. Сонъ къаяда оюлгъан къабирде Исаны дефн этти ве, бир ташны юварлатып кетирип, къабирнинъ агъзыны къапатты. ⁴⁷ Мағдалалы Меръем ве Йосенинъ анасы Меръем Исанынъ дефн этильген ерини корьдилер.

¹ Раатлыкъ куню кечкен сонъ, мағдалалы Меръем, Якъупнынъ анасы Меръем ве Саломе барып, Исанынъ тенине сюртмек ичюн къокъулы ягълар сатын алдылар. ² Афтанынъ

15.42-47

Матта 27.57-61;

Лука 23.50-56;

Юхан 19.38-42.

16.1-8

Матта 28.1-8;

Лука 24.1-12;

Юхан 20.1-10.

биринджи кунюнде*, пек эрте олар къабирге бардылар.

³Бир-бирине:

— Къабир агъзындаки ташны бизге ким юварлатып четке чекип береджек? — дедилер.

⁴Башларыны котерип, бакъсалар — таш, пек балабан олса да, юварлатылгъан ве четке чекильген эди.

⁵Къабир ичине кирип, устюнде узун беяз урбасы олгъан бир йигитни онъ тарафта отургъаныны коръдилер. Олар пек шаштылар. ⁶Йигит исе:

— Къоркъмангъыз! Сизлер хачкъа мыхлангъан Назаретли Исаны къыдырасыз. О тирильди, О мында ёкъ. О эвель мына бу ерге къоюлгъан эди. ⁷Сиз исе барып, Пётргъа ве Исанынъ башкъа шегиртлерине айтынгъыз: «О сизлерден эвель Галилеягъа бараджакъ. Озю айткъаны киби, Оны анда корерсиз», — деди.

⁸Къадынлар къабирден чыкъып, къачып кеттилер. Оларны буюк бир шашкъынлыкъ басып къалтыратты. Къоркъкъанларындан кимсеге бир шей айтмадылар.

⁹Афтанынъ биринджи кунюнде, саба эрте тирильген Иса башта мағдалалы Меръемге корюнди. Ондан О, еди

16.9-11

Матта 28.9-10;
Юхан 20.11-18.

джинни къувгъан эди.

¹⁰Меръем барып, эвель Исанен берабер олгъан, энди исе матем тутып агълагъан шегиртлерине хабер этти. ¹¹Амма олар Исанынъ тири олгъаныны ве Меръем Оны коръгенини эшитип, инанмагъа истемей эдилер.

---

* **16.2** *Афтанынъ биринджи куню* — раатлыкъ кунюнден сонъ кельген кунъ, шимдики базар куню.

¹² Ондан сонъ Иса бир къасаба тарафна кетейткъан эки шегиртлеринден экисине башкъа къыяфетте корюнди. ¹³ Олар къайтып келип, башкъаларына хабер эттилер, лякин бу хаберге де шегиртлер инанмадылар.

16.12-13

Лука 24.13-35.

¹⁴ Сонъунда Иса, аш вакътында ян-башлап отургъан он бир шегиртине корюнди. Иса оларны имансызлыгъында ве юрекleri таш киби олгъанында айыплады, чюнки олар тирильген Исаны

16.14-18

Матта 28.16-20;

Лука 24.36-49;

Юхан 20.19-23;

Фаалиет 1.6-8.

корыген адамларгъа инанмагъан эди. ¹⁵ Иса шегиртлерине:

— Бутюн дюньяны айланып чыкъынъ ве яратылгъаннынъ эписине Къуванчлы Хаберни илян этинъ!

¹⁶ Ким инанып, сувгъа батырылып чыкъса, къуртарыладжакъ. Инанмагъан исе укюм этиледжек. ¹⁷ Къайда инангъанлар олса, анда бойле бельгилер оладжакъ. Меним адымдан олар джинлерни къувып чыкъараджакълар, эвель бильмеген тиллерде лаф этеджеклер. ¹⁸ Къолларынен йыланларны аладжакълар. Эгер ольдюриджи зеэр ичселер, оларгъа зарар олмайджакъ. Хасталаргъа къолларыны къояджакълар, ве олар сагълам оладжакълар, — деди.

¹⁹ Оларнен лаф эткен сонъ, Рабби Иса кокке котерильди ве Алланынъ онъ тарафында отурды. ²⁰ Шегиртлер исе

16.19-20

Лука 24.50-53;

Фаалиет 1.9-11.

кетип, эр ерде Алланынъ шейлерини ангълатып юре эдилер. Рабби оларнен берабер олып, эписи ишлерни япа эди ве бельгилернен Алланынъ Сёзюни тасдыкълай эди. Амин.